

MINISTERSTWO GOSPODARKI I PRACY

POLSKA 2005
RAPORT O STANIE
HANDLU
ZAGRANICZNEGO

WARSZAWA 2005

Opracowanie:

Ministerstwo Gospodarki i Pracy

Departament Analiz i Prognoz Ekonomicznych:

Karina Katzer, Zdzisława Langiewicz, Kazimierz Miszczyk, Katarzyna Korgol-Gers

we współdziale departamentów:

Instrumentów Polityki Handlowej, Stosunków Europejskich i Wielostronnych

pod kierunkiem:

Jacka Piechoty – Ministra Gospodarki i Pracy

Macieja Bukowskiego – p.o. Dyrektora Departamentu Analiz
i Prognoz Ekonomicznych

Kazimierza Miszczyka – Radcy Ministra,
Naczelnika Wydziału Analiz Handlu Zagranicznego

ISSN 1429-3021

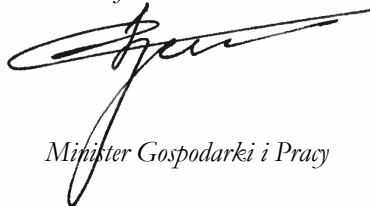
Szanowni Państwo!

Oddajemy do rąk Państwa kolejną edycję „Raportów o Gospodarce” opracowywanych od szeregu lat w naszym Ministerstwie. Obok ogólnego opisu podstawowych zjawisk i tendencji makroekonomicznych, dotyczących całej gospodarki, Raporty prezentują szczegółowo sytuację w jej najważniejszych obszarach (przemysł, handel zagraniczny, rynek pracy).

Rok 2004 r. przyniósł pozytywne zmiany w sytuacji politycznej i społeczno-gospodarczej kraju. 1 maja Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Bez wątpienia przystąpienie przyczyniło się do poprawy politycznego i gospodarczego nastroju kraju, podniesienia tempa wzrostu gospodarczego, ożywienia polskiego eksportu. Konsumentom odczuli z pewnością wzrost cen towarów, ale przedsiębiorcy mogli docenić ułatwienia w wymianie towarowej z innymi krajami oraz poprawę wyników ekonomicznych swoich firm. Doświadczyli również silnego impulsu modernizacyjnego oraz obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (szczególnie w przedsiębiorstwach eksportowych i branży transportowej). Pojawiają się też sygnały świadczące, że Polacy zamierzają wykorzystać możliwości podejmowania pracy oraz studiowania za granicą. Pierwszy okres członkostwa potwierdził także, iż Polska będzie beneficjentem netto unijnego budżetu.

Drugie półrocze 2004 r. oraz rok 2005 to okres wygasania krótkotrwałych skutków tzw. „impulsu unijnego”, a kolejne lata będą się wiązać ze „zwyczajnością” funkcjonowania w nowych strukturach. Obecność w Unii Europejskiej stwarza Polsce ogromną szansę zmniejszenia dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw. Doświadczenie Unii i wsparcie finansowe oraz możliwość integracji gospodarczej, naukowej i kulturalnej z krajami członkowskimi otwierają przed nami nową perspektywę rozwojową. Jednak aby sprostać oczekiwaniom Wspólnego Rynku niezbędna jest inicjatywa z naszej strony. Konieczna jest poprawa konkurencyjności polskich firm, oparcie rozwoju gospodarki na wiedzy i wzrost innowacyjności. 29 czerwca 2005 r. Rada Ministrów zaakceptowała projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007–2013 – kompleksowego programu rozwoju społeczno-gospodarczego. W trakcie prac nad NPR odbyła się szeroka debata nad przyszłością kraju. Zaplanowane działania mają zapewnić stabilny rozwój polskiej gospodarki oraz przyspieszyć proces konwergencji z państwami Unii Europejskiej.

Jacek Piechota

Minister Gospodarki i Pracy

Warszawa, wrzesień 2005 r.

Spis treści

1. Podstawowe uwarunkowania handlu zagranicznego w 2004 r.	7
1.1. Czynniki wpływające na poziom i dynamikę eksportu	7
1.2. Czynniki warunkujące rozwój importu towarów	9
2. Wyniki wymiany handlowej w ujęciu płatniczym (wg NBP)	11
3. Obroty towarowe w ujęciu rzeczowym w 2004 r. (wg GUS)	17
3.1. Obroty w roku 2004 na tle dotychczasowego okresu transformacji	17
3.2. Zmiany wolumenu obrotów w roku 2004 na tle lat poprzednich	19
3.3. Poprawa stanu zrównoważenia obrotów handlowych	21
4. Zmiany struktury geograficznej obrotów handlowych	29
4.1. Rynki Unii Europejskiej	24
4.2. Rynki pozaunijne	24
4.2.1. Rynki WNP, ze szczególnym uwzględnieniem Rosji ...	25
4.2.2. Kraje rozwijające się	25
5. Struktura przedmiotowa obrotów handlu zagranicznego	29
5.1. Zmiany struktury towarowej w eksporcie	29
5.2. Zmiany struktury towarowej w imporcie	30
6. Implikacje akcesji Polski do Unii Europejskiej	35
7. Podstawowe kierunki przeznaczenia importu w 2004 r.	47
8. Realizacja polityki handlowej w świetle umów międzynarodowych	49
8.1. Światowa Organizacja Handlu.....	49
8.2. Dotychczasowa liberalizacja celna w obrotach towarowych ...	53
8.3. Środki pozataryfowe w 2004 r. (z uwzględnieniem zmiany sytuacji po akcesji Polski do UE).....	55

8.4. Postępowania antydumpingowe oraz środki ochronne przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny w 2004 r.	59
Spis tabel	65
Spis wykresów	67

Rozdział 1

PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA HANDLU ZAGRANICZNEGO W 2004 ROKU

1.1. Czynniki wpływające na poziom i dynamikę eksportu

- ***relatywnie powolne ożywienie koniunktury w UE***

Ożywienie gospodarcze na świecie, rozpoczęte w II połowie 2003 roku, zostało ugruntowane w roku 2004. W ocenie Sekretariatu Komisji Gospodarczej ds. Europy przy ONZ w Genewie, rok 2004 jest generalnie oceniany jako bardzo dobry dla światowej gospodarki. Globalny PKB wzrósł o około 5%, mimo hamującego oddziaływania dynamicznie rosnących cen ropy w ciągu roku. Wyraźne ożywienie gospodarcze zostało odnotowane m.in. w USA (wzrost PKB o 4,4%), w Japonii (o 2,6%), w Chinach (o 9,5%). Sytuacja w krajach europejskich nie rozwijała się tak pomyślnie (wzrost PKB w UE-25 o niespełna 2,2% i o 1,8% w strefie euro), głównie za sprawą powolnego wzrostu największych gospodarek tego regionu (Niemiec, Francji i Włoch). Wzrost gospodarczy w Niemczech w tym okresie wyniósł zaledwie 1,6%.

- ***nadal silna pozycja euro względem dolara i złotego***

W 2004 roku średni kurs euro w stosunku do złotego był nominalnie o 3,1% wyższy niż rok wcześniej, natomiast średni kurs dolara wobec złotego obniżył się o 6%. Stwarzało to średnio w skali całego badanego okresu relatywnie korzystne warunki dla polskiego eksportu denominowanego we wspólnej europejskiej walucie. Jednak postępujące od początku ub. r., a zwłaszcza od II kwartału, umocnienie złotego wobec obu głównych walut stopniowo ograniczało rentowność eksportu.

Zgodnie z ostatnimi wynikami badań koniunktury prowadzonych przez NBP oraz IKC HZ, polscy przedsiębiorcy oceniają, że eksport w dolarach przestaje być opłacalny przy kursie dolara poniżej 3,52 zł i kursie euro – poniżej 4,1 zł (dotyczy to eksporterów, którzy nie zabezpieczyli się przed ryzykiem kursowym).

Tabela 1. Nominalne i realne zmiany kursu euro i dolara w złotych w kolejnych kwartałach 2004 r. w porównaniu do analogicznych okresów poprzedniego roku

Kwartały	PLN/EUR			PLN/USD		
	kurs	zmiana		kurs	zmiana	
		nominalna	realna		nominalna	realna
I kw. 2004	4,7781	114,2	112,4	3,8237	98,1	96,6
II kw. 2004	4,6935	107,8	104,4	3,8938	101,5	98,3
III kw. 2004	4,4268	100,0	95,7	3,6230	92,1	88,1
IV kw. 2004	4,2431	91,8	87,9	3,2795	84,4	80,8

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych NBP.

- **wzrost inflacji**

Ceny towarów konsumpcyjnych i usług (CTUK) w 2004 roku w porównaniu z 2003 r. wzrosły o 3,5%, a ceny produkcji sprzedanej przemysłu (CPSP) – o 7%. Wzrost CPSP (w przypadku eksportu bardziej miarodajny niż wzrost CTUK) można uznać za stosunkowo znaczny i tym samym obniżający atrakcyjność eksportu w porównaniu ze sprzedażą w kraju. Ujemny wpływ tego czynnika na opłacalność eksportu został jednak z nawiązką skompensowany przez jeszcze wyższy wzrost cen transakcyjnych eksportu (o 10,2%). **Można zatem oceniać, że uwarunkowania cenowe w roku 2004 sprzyjały działalności proeksportowej.**

- **dalsza obniżka jednostkowych kosztów pracy w przemyśle**

Po dwuletnim okresie znaczącego wzrostu wydajności pracy w przemyśle (średnio o ok. 7%) w latach 2001–2002, w ostatnich dwóch latach nastąpiło dalsze istotne jego przyspieszenie, do 12% w 2003 r. i 8,7% w ub. r.). Przekładało się to na postępującą obniżkę jednostkowych kosztów pracy w przemyśle (spadek o 9% w 2003 r. i o 7% w ub. r.). Dzięki temu kompensowano negatywny wpływ aprecjacji złotego na opłacalność eksportu. Efekt ten uzyskano głównie poprzez postępującą redukcję zatrudnienia. W rezultacie, wysoki wzrost eksportu – możliwy dzięki utrzymaniu zadawalającej konkurencyjności cenowej polskich produktów na rynkach zagranicznych – nie przełożył się na istotne ograniczenie bezrobocia.

- **popyt wewnętrzny**

W 2004 roku nastąpiło wyraźne ożywienie popytu krajowego. Jego wzrost w ub. r. (o 5%) okazał się blisko 2-krotnie szybszy niż przed rokiem. Nie spo-

wodowało to jednak osłabienia zainteresowania eksportem ze strony przedsiębiorców. Może to wynikać nie tylko z relatywnie korzystnych cen transakcyjnych eksportu w stosunku do cen krajowych i odmienności struktury popytu wewnętrznego i zewnętrznego, ale także z dążenia eksporterów do utrzymania wcześniej zdobytych (znacznym kosztem) rynków zagranicznych.

- ***poprawa klimatu dla inwestycji zagranicznych***

Zgodnie z raportem IBnGR obecne przyspieszenie gospodarcze w Polsce (wzrost PKB o 5,3 w 2004 r.) przekłada się na obniżenie ryzyka inwestycyjnego. Istotnym czynnikiem obniżającym to ryzyko, zwłaszcza w ocenie inwestorów zagranicznych, jest członkostwo w Unii Europejskiej. Inwestycje zagraniczne wg danych PAIiZ w 2004 roku wzrosły do poziomu 7,9 mld USD, a więc wyższego o ponad 1 mld USD niż w roku poprzednim. Wzrost ten nie przełożył się na wzrost eksportu w roku ubiegłym. Stwarza jednak szansę na dalszą poprawę kondycji eksportowej polskiej gospodarki w najbliższych latach.

1.2. Czynniki warunkujące rozwój importu towarów

Wyraźne ożywienie gospodarcze, zwłaszcza w odniesieniu do produkcji sprzedanej przemysłu – przy wysokiej elastyczności importowej rozwoju polskiej gospodarki, a w szczególności podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, zwiększyło zapotrzebowanie na import zaopatrzeniowy i inwestycyjny.

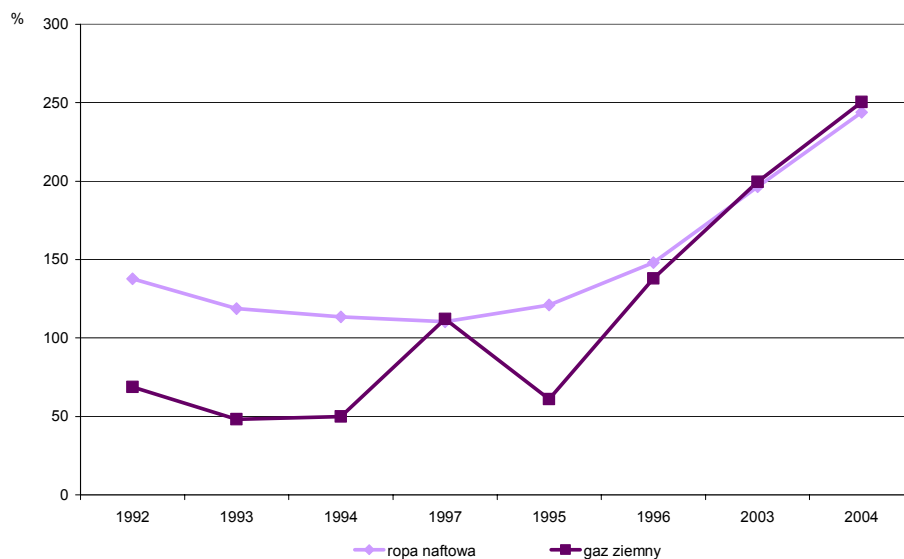
- ***umacnianie złotego względem głównych walut***

Stopniowe umacnianie złotego sprzyjało wzrostowi importu. W rezultacie import towarów ulegał pewnemu ożywieniu w kolejnych kwartałach ub. r. (z poziomu 19 mld USD w I kwartale do 24,2 mld USD w IV kw.). Zgodnie z opinią przedsiębiorców przedstawioną w badaniach koniunktury NBP, import jest konkurencyjny w stosunku do rodzimej produkcji przy kursie dolara poniżej 3,66 zł i euro – poniżej 4,24 zł.

- **dynamiczny wzrost cen ropy naftowej i gazu ziemnego**

Niepewność sytuacji w Iraku w warunkach równoczesnego globalnego ożywienia gospodarczego skutkowała wzrostem cen ropy naftowej i gazu ziemnego. Zmiany te przełożyły się bezpośrednio na wzrost wartości polskiego importu. Umocnienie złotego względem dolara złagodziło jednak w pewnym stopniu skutki wzrostu cen surowców energetycznych importowanych w tej walucie, głównie z Rosji (vide; poniższy wykres).

Wykres 1. Zmiany średnich cen ropy naftowej i gazu ziemnego od 1992 r. (USD)

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

Rozdział 2

WYNIKI WYMIANY HANDLOWEJ W UJĘCIU PŁATNICZYM (wg NBP)

W 2004 roku nadal utrzymywało się wysokie tempo wzrostu obrotów towarowych w ujęciu dolarowym. Tempo wzrostu eksportu, pomimo pewnego spowolnienia w ciągu roku (z 38,9% w I kwartale ub. r. do 32,4% w IV kwartale ub. r.), będącego po części skutkiem wysokiej bazy odniesienia w II półroczu poprzedniego roku, okazało się przeciętnie o kilka punktów wyższe od wyjątkowo wysokiego wskaźnika wzrostu w roku poprzednim.

W 2004 roku eksport sięgnął poziomu 81,6 mld USD, tj. wyższego o 20,6 mld USD niż w roku poprzednim. Przyrost importu, do poziomu 87,2 mld USD, w tym czasie okazał się o ok. 0,2 mln USD mniejszy, co zaowocowało odpowiednią, niewielką redukcją deficytu do poziomu 5,6 mld USD. Stabilizacja salda obrotów, a nawet jego niewielka poprawa przy tak znacznym wzroście skali obrotów, jest w ostatnich kilkunastu latach transformacji zjawiskiem nowym, świadczącym o wzroście nowoczesności i konkurencyjności polskiej gospodarki.

Kształtowanie się obrotów miesięcznych w ostatnich trzech latach przedstawiono w tabeli nr 2.

W sytuacji umacniania się wspólnej europejskiej waluty wobec dolara tempo wzrostu obrotów towarowych wyrażonych w euro było, z naturalnych względów, wolniejsze niż w ujęciu dolarowym. Eksport (65,7 mld EUR) osiągnął poziom o 11,8 mld EUR wyższy niż przed rokiem, zaś import wzrósł o 11,2 mld EUR do poziomu 70,1 mld EUR. Z uwagi na nieco wyższy udział dolara w rozliczeniach importowych, nadwyżka przyrostu eksportu nad przyrostem importu w przeliczeniu na EUR okazała się wyższa niż w przeliczeniu dolarowym. W rezultacie redukcja deficytu obrotów towarowych (do poziomu 4,5 mld EUR) okazała się tu 3-krotnie większa niż w wyrażeniu dolarowym i sięgnęła 571 mln EUR.

Tabela 2. Obroty handlu zagranicznego w okresie 2002–2004 r. (w mln USD)

Miesiące	2002 w mln USD			2003 w mln USD			Dynamika 2002 = 100		2004 w mln USD			Dynamika 2003 = 100	
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
Styczeń	3 211	3 570	-359	4 041	4 579	-538	125,8	128,3	5 373	5 786	-413	133,0	126,4
Luty	3 050	3 795	-745	4 169	4 724	-555	136,7	124,5	5 786	5 797	-11	138,8	122,7
Marzec	3 535	4 233	-698	4 772	5 320	-548	135,0	125,7	6 874	7 582	-708	144,0	142,5
I kwartał	9 796	11 598	-1 802	12 982	14 623	-1 641	132,5	126,1	18 033	19 165	-1 132	138,9	131,1
Kwiecień	3 812	4 636	-824	4 855	5 327	-472	127,4	114,9	6 910	8 097	-1 187	142,3	152,0
Maj	3 627	4 251	-624	4 997	5 526	-529	137,8	130,0	6 427	6 724	-297	128,6	121,7
Czerwiec	3 989	4 488	-499	5 042	5 276	-234	126,4	117,6	7 081	7 315	-234	140,4	138,6
II kwartał	11 428	13 375	-1 947	14 894	16 129	-1 235	130,3	120,6	20 418	22 136	-1 718	137,1	137,2
Lipiec	4 198	4 847	-649	5 260	5 976	-716	125,3	123,3	6 439	7 035	-596	122,4	117,7
Sierpień	3 941	4 220	-279	4 663	5 003	-340	118,3	118,6	6 279	6 662	-383	134,7	133,2
Wrzesień	4 273	4 767	-494	5 867	6 115	-248	137,3	128,3	7 496	7 918	-422	127,8	129,5
III kwartał	12 412	13 834	-1 422	15 790	17 094	-1 304	127,2	123,6	20 214	21 615	-1 401	128,0	126,4
Październik	4 807	5 306	-499	6 239	6 500	-261	129,8	122,5	7 667	7 998	-331	122,9	123,0
Listopad	4 319	5 046	-727	5 496	5 988	-492	127,3	118,7	7 875	8 206	-331	143,3	137,0
Grudzień	3 971	4 828	-857	5 572	6 381	-809	140,3	132,2	7 369	8 040	-671	132,3	126,0
IV kwartał	13 097	15 180	-2 083	17 307	18 869	-1 562	132,1	124,3	22 911	24 244	-1 333	132,4	128,5
ROK	46 733	53 987	-7 254	60 973	66 715	-5 742	130,5	123,6	81 576	87 160	-5 584	133,8	130,6

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych NBP.

Dynamiczny wzrost eksportu w ostatnich dwóch latach był istotnym źródłem ożywienia gospodarczego w Polsce. Jego relacja do PKB wzrosła znacząco w porównaniu do 2002 r. i sięgnęła w 2004 r. ponad 33%. Nadal jednak jego wartość w przeliczeniu na 1 mieszkańca (2.140 USD) pozostaje znacznie niższa aniżeli w krajach o podobnym poziomie rozwoju gospodarczego, np. w Czechach (4.700 USD), na Węgrzech (4.300 USD) czy w Słowacji (4.000 USD). Zmiany relacji eksportu do PKB w minionych kilkunastu latach ilustruje tabela nr 3.

Tabela 3. Relacja eksportu do PKB w okresie 1995–2004

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PKB w mld USD	135,9	153,7	153,7	168,7	164,5	166,5	185,8	191,3	209,8	242,3
Wzrost PKB w %	107,0	106,1	106,8	104,8	104,1	104,0	101,0	101,4	103,8	105,3
Wpływy eksportowe w mld USD	25,0	27,6	30,7	32,5	30,1	35,9	41,7	46,7	61,0	81,6
Wpływy eksportowe/PKB w %	18,4	18,0	20,0	19,3	18,3	21,6	22,4	24,4	29,1	33,7

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych NBP.

Wzrost eksportu, w tempie przewyższającym wzrost po stronie importu wpłynął na stopniową redukcję ujemnego salda obrotów towarowych w ostatnich kilku latach (z ponad 15 mld USD w 1999 r. do 5,6 w 2004 r.). Saldo obrotów towarowych, jako największa pozycja na rachunku obrotów bieżących, ma decydujący wpływ na ukształtowanie salda tego rachunku. Znacząca poprawa salda obrotów towarowych (o ponad 9 mld USD w okresie niespełna 5 lat) przyniosła zmniejszenie deficytu na rachunku obrotów bieżących, a tym samym poprawę jego relacji do PKB. Ilustruje to tabela nr 4.

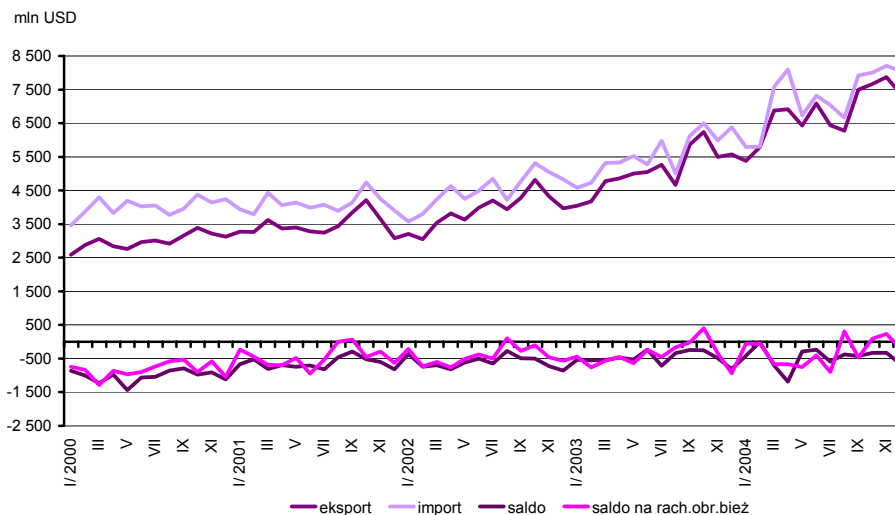
Tabela 4. Saldo rachunku obrotów bieżących w okresie 1995–2004

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Saldo obr. tow. w mld USD	-1,6	-7,3	-9,8	-12,8	-15,1	-12,3	-7,7	-7,3	-5,7	-5,6
Saldo obr. tow./PKB w %	-1,2	-4,7	-6,4	-7,6	-9,2	-7,4	-4,1	-3,8	-2,7	-2,3
Saldo rach. obr. bież. w mld USD	0,9	-3,3	-5,7	-6,9	-12,5	-10,0	-5,4	-5,0	-4,6	-3,6
Saldo r.o.b./PKB w %	0,7	-2,1	-3,7	-4,1	-7,6	-6,0	-2,9	-2,6	-2,2	-1,5

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych NBP.

W minionych 5 latach obserwuje się, mimo krótkookresowych wahań, tendencję wzrostową obrotów w kolejnych miesiącach. Tendencja ta stała się szczególnie wyraźna w ostatnich trzech latach. Ilustruje to wykres nr 2 i tabela nr 5.

Wykres 2. Obroty miesięczne w handlu zagranicznym oraz saldo obrotów towarowych i na rachunku obrotów bieżących od stycznia 2000 r. do grudnia 2004 r. (wg NBP)

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych NBP.

Tabela 5. Miesięczne obroty towarowe z zagranicą od stycznia 2000 r. do grudnia 2004 r. (wg NBP)

okres	w mln USD			Dynamika w % analogiczny m-c ub.r. = 100		saldo rachunku obrotów bieżących
	eksport	import	saldo	eksport	import	
I/2000	2 585	3 456	-871			-745
II	2 874	3 877	-1 003			-839
III	3 058	4 295	-1 237			-1 292
IV	2 844	3 827	-983			-871
V	2 753	4 194	-1 441			-974
VI	2 958	4 019	-1 061			-902
VII	3 012	4 053	-1 041			-737
VIII	2 912	3 773	-861			-582
IX	3 160	3 955	-795			-526
X	3 388	4 370	-982			-903
XI	3 220	4 135	-915			-589
XII	3 124	4 241	-1 117			-1 042
Rok 2000	35 888	48 195	-12 307			-10 002
średniomiesięcznie	2 990,7	4 016,3	-1 025,6			-833,5
I/2001	3 271	3 939	-668	128,5	114,0	-237
II	3 265	3 786	-521	113,6	97,7	-441
III	3 621	4 428	-807	118,4	103,1	-692
IV	3 368	4 062	-694	118,4	106,1	-699
V	3 392	4 138	-746	123,2	98,7	-481
VI	3 281	3 987	-706	110,9	99,2	-952
VII	3 243	4 066	-823	107,7	100,3	-526
VIII	3 430	3 893	-463	117,8	103,2	-5
IX	3 841	4 132	-291	121,6	104,5	63
X	4 215	4 732	-517	124,4	108,3	-455
XI	3 644	4 252	-608	113,2	102,8	-299
XII	3 076	3 900	-824	98,5	92,0	-635
Rok 2001	41 647	49 315	-7 668	116,0	102,3	-5 359
średniomiesięcznie	3 470,6	4 109,6	-639,0			-446,6
I/2002	3 211	2 570	-359	98,2	90,6	-221
II	3 050	3 795	-745	93,4	100,2	-736
III	3 535	4 233	-698	97,6	95,6	-604
IV	3 812	4 636	-824	113,2	114,1	-760
V	3 627	4 251	-624	106,9	102,7	-512
VI	3 989	4 488	-499	121,6	112,6	-375
VII	4 198	4 847	-649	129,4	119,2	-503
VIII	3 941	4 220	-279	114,9	108,4	102
IX	4 273	4 767	-494	111,2	115,4	-278
X	4 807	5 306	-499	114,0	112,1	-102
XI	4 319	5 046	-727	118,5	118,7	-465
XII	3 971	4 828	-857	129,1	123,8	-570
Rok 2002	46 733	53 987	-7 254	112,2	109,5	-5 024
średniomiesięcznie	3 894,4	4 498,9	-604,5			-418,7

okres	w mln USD			Dynamika w % analogiczny m-c ub.r. = 100		saldo rachunku obrotów bieżących
	eksport	import	saldo	eksport	import	
I/2003	4 041	4 579	-538	125,8	128,3	-440
II	4 169	4 724	-555	136,7	124,5	-762
III	4 772	5 320	-548	135,0	125,7	-564
IV	4 855	5 327	-472	127,4	114,9	-451
V	4 997	5 526	-529	137,8	130,0	-644
VI	5 042	5 276	-234	126,4	117,6	-247
VII	5 260	5 976	-716	125,3	123,3	-452
VIII	4 663	5 003	-340	118,3	118,6	-164
IX	5 867	6 115	-248	137,3	128,3	-23
X	6 239	6 500	-261	129,8	122,5	403
XI	5 496	5 988	-492	127,3	118,7	-347
XII	5 572	6 381	-809	140,3	132,2	-944
Rok 2003	60 073	66 715	-5 742	130,5	123,6	-4 635
średniomiesięcznie	5 081,1	5 559,6	-478,5			-386,2
I/2004	5 373	5 786	-413	133,0	126,4	-64
II	5 786	5 797	-11	138,8	122,7	-58
III	6 874	7 582	-708	144,0	142,5	-674
IV	6 910	8 097	-1 187	142,3	152,0	-673
V	6 427	6 724	-297	128,6	121,7	-750
VI	7 081	7 315	-234	140,4	138,6	-408
VII	6 439	7 035	-596	122,4	117,7	-903
VIII	6 279	6 662	-383	134,7	133,2	307
IX	7 496	7 918	-422	127,8	129,5	-468
X	7 667	7 998	-331	122,9	123,0	93
XI	7 875	8 206	-331	143,3	137,0	230
XII	7 369	8 040	-671	132,3	126,0	-220
Rok 2004	81 576	87 160	-5 584	133,8	130,6	-3 588
średniomiesięcznie	6 798,0	7 263,3				

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych NBP.

Rozdział 3

OBROTY TOWAROWE W UJĘCIU RZECZOWYM W 2004 R. (wg GUS)

3.1. Obroty w roku 2004 na tle dotychczasowego okresu transformacji

Ogólne wyniki wymiany towarowej uzyskane w 2004 roku, korzystnie wyróżniają się na tle poprzednich 14 lat transformacji gospodarczej. Zdecydowało o tym nie tylko dawno nie notowane ożywienie obrotów, szczególnie po stronie eksportu, ale również uzyskanie dalszej wyraźnej poprawy stanu zrównoważenia wymiany. Przyrost obrotów w 2004 roku w stosunku do 2003 roku – czyli tylko w jednym roku – sięgnął 40,4 mld USD i był pod względem skali wyższy o 10 mld USD od wartości obrotów w 1992 roku. Poziom obrotów w 2004 roku zbliżył się do 162 mld USD i był ponad 5-krotnie większy niż w 1992 roku. Eksport wzrastał w tym czasie nieco wolniej niż import (odpowiednio: niespełna 5-krotnie oraz 5,7-krotnie). Pod względem tempa wzrostu wartości dolarowej obrotów rok 2004 był porównywalny jedynie z 1995 rokiem, kiedy to zarówno w eksporcie, jak i po stronie importu odnotowano wzrost o ponad 30%.

W pozostałych latach tempo wzrostu było zdecydowanie niższe, szczególnie po stronie eksportu. W 1992 roku odnotowano spadek eksportu o 11,5%, a w 1999 roku – głównie w następstwie kryzysu rosyjskiego nastąpiło załamanie obrotów po obu stronach.

W 2004 roku eksport towarów przekroczył poziom 73,8 mld USD, czyli był o 20,2 mld USD (tj. o 37,7%) wyższy niż przed rokiem. Import w tym czasie wzrósł o 8,1 pkt. wolniej, osiągając poziom 88,2 mld USD (przyrost o 20,2 mld USD w porównaniu do ub. r.). Deficyt obrotów towarowych utrzymał się zatem na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego (14,4 mld USD).

W związku z silniejszą pozycją wspólnej europejskiej waluty wobec dolara, jak również dominującym jej udziałem w rozliczeniach transakcji handlowych

Polski (ponad 70%), w wyniku przeliczenia wartości obrotów z mocnego euro na słabszego dolara dynamika obrotów dolarowych uległa podwyższeniu. W rezultacie, tempo wzrostu obrotów wyrażonych w euro było znacząco niższe niż w wyrażeniu dolarowym. W 2004 roku eksport wzrósł do poziomu 59,7 mld EUR tj. o 26%, zaś import do 71,4 mld EUR tj. o 18,6%. Skutkowało to obniżeniem ujemnego salda wymiany o blisko 1,1 mld EUR do poziomu 11,7 mld EUR.

Tabela 6. Obroty handlu zagranicznego w latach 1992–2004

Rok	wg NBP					wg SAD				
	w mln USD			dynamika rok poprzedni =100		w mln USD			dynamika rok poprzedni = 100	
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
1992						13 187	15 913	-2 726	88,5	102,5
1993						14 143	18 834	-4 691	107,2	118,4
1994	18 355	18 930	-575			17 240	21 596	-4 356	121,9	114,7
1995	25 041	26 687	-1 646	136,4	141,0	22 895	29 050	-6 155	132,8	134,5
1996	27 557	34 844	-7 287	110,0	130,6	24 440	37 137	-12 697	106,7	127,8
1997	30 731	40 553	-9 822	111,5	116,4	25 751	42 307	-16 556	105,4	113,9
1998	32 467	45 303	-12 836	105,6	111,7	28 229	47 054	-18 825	109,6	111,2
1999	30 060	45 132	-15 072	92,6	99,6	27 407	45 911	-18 504	97,1	97,6
2000	35 902	48 209	-12 307	119,4	106,8	31 651	48 940	-17 289	115,5	106,6
2001	41 663	49 324	-7 661	116,0	102,3	36 092	50 275	-14 183	114,0	102,7
2002	46 742	53 991	-7 249	112,2	109,5	41 010	55 113	-14 103	113,6	109,6
2003	60 972	66 704	-5 732	146,3	135,2	53 577	68 004	-14 427	130,6	123,4
2004	81 576	87 160	-5 584	133,8	130,6	73 781	88 156	-14 375	137,7	129,6

Źródło: NBP i GUS.

Od początku 2004 r. następuje zmniejszenie się dystansu między tempem wzrostu obrotów w dwu głównych walutach. O ile w roku 2003 rozpiętość ta sięgała 21,4 pkt. w eksporcie i 20,3 pkt. w imporcie na korzyść ujęcia dolarowego, o tyle w kolejnych miesiącach ub. r. uległa ona stopniowemu obniżeniu z ponad 20 pkt. w styczniu do 10 pkt. w grudniu. Jest to wynikiem pewnego wyhamowania aprecjacyjnej tendencji euro wobec dolara w br. (umocnienie euro do dolara w grudniu 2004 r. wyniosło 10%, podczas gdy w styczniu ub. r. sięgało aż 19%).

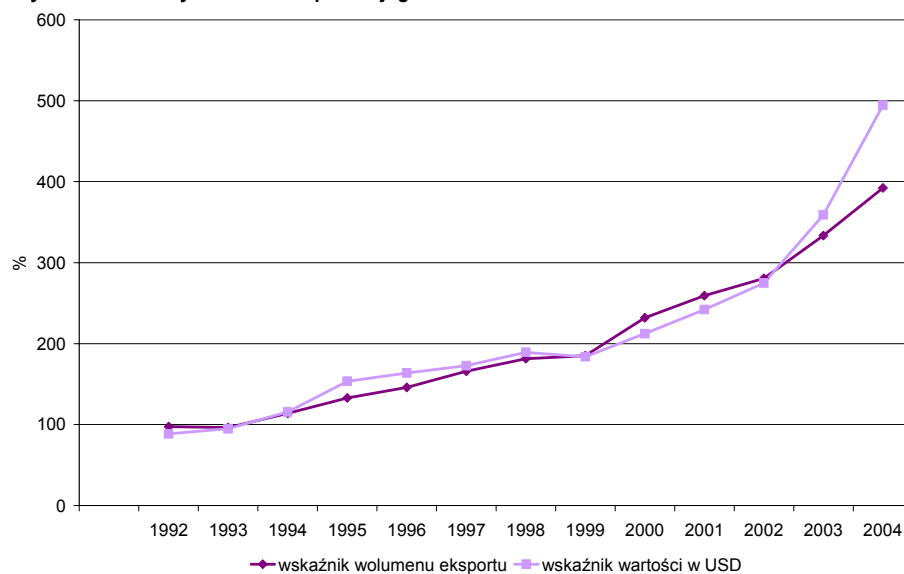
3.2. Zmiany wolumenu obrotów w roku 2004 na tle lat poprzednich

W latach 1992–2003 **eksport** w wyrażeniu dolarowym wzrastał średnio w tempie około 12%, czyli 3-krotnie wolniej niż w 2004 roku, kiedy to wzrósł o blisko 38%. Natomiast średni wzrost jego wolumenu w tych latach (w tempie 10,9%) okazał się tylko 1,6-krotnie wolniejszy niż w 2004 roku. Porównanie to nakazywałoby zachowanie bardziej wyważonego podejścia do oceny wysokiej dynamiki wzrostu eksportu w wymiarze dolarowym w ostatnich dwóch latach.

Jednak sam fakt znacznego przyspieszenia tempa wzrostu wolumenu eksportu w 2004 roku w porównaniu do średniego tempa jego wzrostu w okresie kilkunastu poprzednich lat, może świadczyć o znacznym potencjale eksportowym polskiej gospodarki i możliwościach szybkiego jego uruchomienia w sprzyjających uwarunkowaniach kursowych. **Import** w wymiarze dolarowym wzrastał w okresie 1992–2003 średniorocznie o 13,6%. Tempo wzrostu jego wolumenu było o 0,1 pkt. szybsze, co można oceniać jako zjawisko korzystne, zarówno z punktu widzenia kosztów restrukturyzacji gospodarki, jak i kosztów zaopatrzenia rynku wewnętrznego i poziomu inflacji. Rok 2003 przyniósł jednak niekorzystne odwrócenie tej relacji. Nie było ono wprawdzie tak drastyczne jak wskazywałoby proste porównanie tempa wzrostu wartości dolarowej importu, w nominalnym wymiarze tej waluty (29,3%), z tempem wzrostu jego wolumenu (15,1%), niemniej jednak sam fakt odwrócenia poprzedniej proporcji wymaga odnotowania. Biorąc pod uwagę, że realna wartość dolara odniesiona do koszyka walut obcych znaczących w rozliczeniach polskiego importu (włącznie z walutą krajową) obniżyła się w 2003 roku po stronie importu o ok. 11%, ocenia się, że tempo wzrostu realnej wartości dolarowej importu wyniosło ok. 11,2%. Mimo tak znacznej korekty w dół okazało się ono jednak o ponad 2 pkt. wyższe od tempa wzrostu wolumenu importu w 2004 roku, co świadczy o dość **wyraźnym wzroście wydatków dewizowych na jednostkę wolumenu importu, czyli o jego relatywnym podrożeniu. Wpłynął na to zapewne w znacznym stopniu wzrost cen ropy i gazu. Taka sytuacja z naturalnych względów oddziaływała w kierunku racjonalizacji zakupów importowych. Dotyczyło to głównie zakupów dokonywanych na rynkach Europy Zachodniej, rozliczanych w euro i innych relatywnie mocnych walutach. Natomiast skala ograniczeń wolumenu importu rozliczanego w dolarach, m.in. ropy i gazu, była niewspółmiernie mniejsza, po części ze względu na niższe ceny transakcyjne, a po**

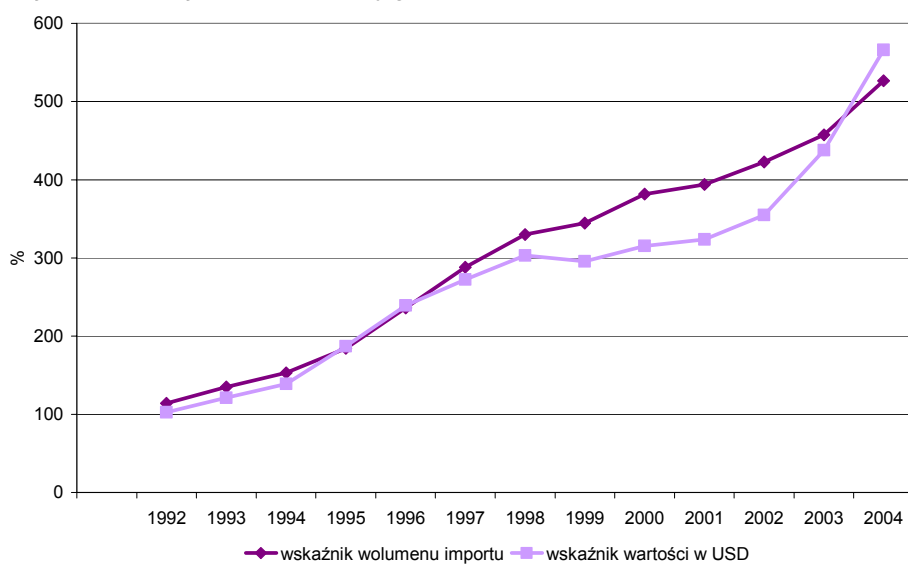
części ze względu na naturalną niemożność redukcji popytu importowego, zwłaszcza na podstawowe surowce. Ilustrację zmian wartości i wolumenu obrotów w ostatnich kilkunastu latach stanowią poniższe wykresy.

Wykres 3. Zmiany wartości eksportu i jego wolumenu w latach 1992–2004

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Zmiany wartości importu i jego wolumenu w latach 1992–2004

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

3.3. Poprawa stanu zrównoważenia obrotów handlowych

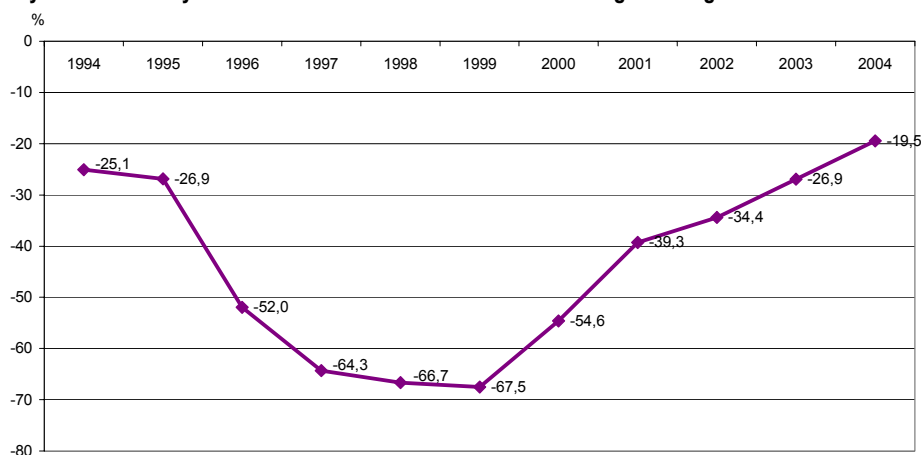
Znaczące ożywienie w obrotach handlu zagranicznego, utrzymujące się w ostatnich latach, idzie w parze ze stopniowym zmniejszeniem ujemnego salda obrotów. W 2004 roku stopień zrównoważenia polskich obrotów towarowych, mierzony relacją salda wymiany do eksportu, uległ dalszej poprawie (z – 26,9% w 2003 r. do – 19,5% w ub. r.).

Tabela 7. Obroty towarowe z zagranicą w latach 1992–2004 r. (wg SAD)

Rok	w mln USD			%
	Eksport	Import	Saldo	Wskaźnik zrównoważenia obrotów
1992	13 187	15 913	-2 726	-20,7
1993	14 143	18 834	-4 691	-33,2
1994	17 240	21 596	-4 356	-25,3
1995	22 895	29 050	-6 155	-26,9
1996	24 440	37 137	-12 697	-52,0
1997	25 751	42 307	-16 556	-64,3
1998	28 229	47 054	-18 825	-66,7
1999	27 407	45 911	-18 504	-67,5
2000	31 651	48 940	-17 289	-54,6
2001	36 092	50 275	-14 183	-39,3
2002	41 010	55 113	-14 103	-34,4
2003	53 577	68 004	-14 427	-26,9
2004	73 781	88 156	-14 375	-19,5

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

Wykres 5. Zmiany wskaźnika zrównoważenia obrotów handlu zagranicznego w latach 1994–2004

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

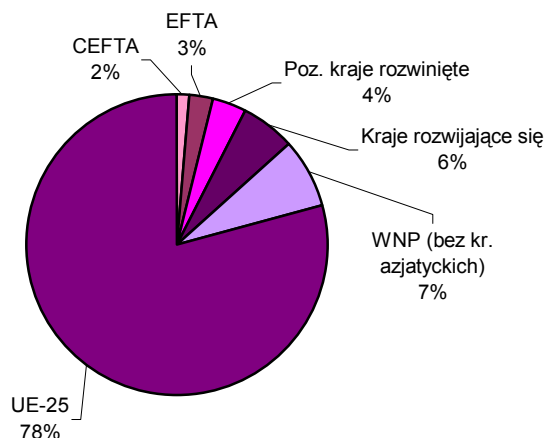
Rozdział 4

ZMIANY STRUKTURY GEOGRAFICZNEJ OBROTÓW HANDLOWYCH

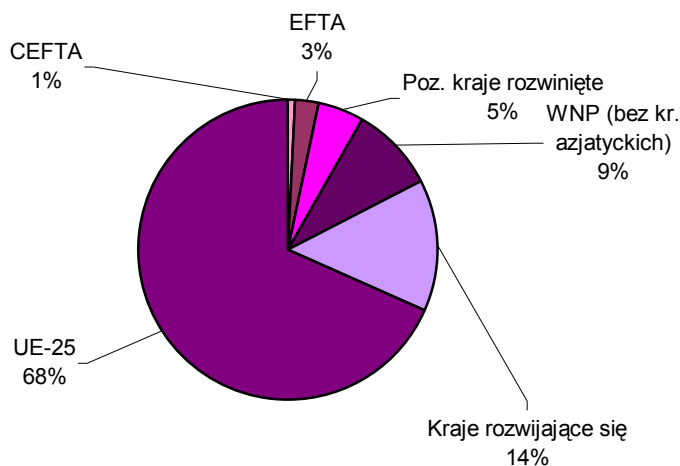
W 2004 roku została utrwalona struktura geograficzna wymiany towarowej z lat poprzednich. Głównymi rynkami handlowymi Polski są od lat kraje UE, których udział w wymianie wynosi 78% w eksporcie i 68% w imporcie.

Wykres 6. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego w 2004 roku

a) w eksporcie

b) w imporcie

Źródło: GUS.

Tabela 8. Obroty handlu zagranicznego Polski w 2004 roku w podziale na grupy krajów (w mln USD)

Grupa krajów	2003			2004			Dynamika 2003 = 100	
	eksport	import	saldo	eksport	import	saldo	eksport	import
POLSKA	53 577	68 004	-14 427	73 781	88 156	-14 375	137,7	129,6
Kraje rozwinięte,	46 450	52 567	-6 067	62 851	66 890	-4 039	135,1	127,2
w tym:								
UE-25	43 282	47 023	-3 741	58 367	60 110	-1 744	134,9	127,8
WNP	3 730	6 581	-2 851	5 789	8 805	-3 015	155,2	133,8
w tym:								
Rosja	1 512	5 215	-3 702	2 843	6 391	-3 548	188,0	122,6
Kraje rozwijające się	2 923	8 763	-5 840	4 264	12 516	-8 252	145,9	142,9

Źródło: GUS.

4.1. Rynki Unii Europejskiej

W 2004 roku *najkorzystniejszą sytuację w obrotach handlu zagranicznego odnotowano w wymianie z krajami Unii Europejskiej*. Ujemne saldo obrotów zmniejszyło się tu o 2 mld USD w porównaniu do 2003 r. Decydujący wpływ na tę poprawę miało zwiększenie nadwyżki w obrotach z Wielką Brytanią (o 900 mln USD). W wymianie z 7 krajami UE nastąpiło pogorszenie salda obrotów (łącznie o 403 mln USD w porównaniu do 2003 r.), w tym największe odnotowano w wymianie z Litwą, gdzie nadwyżka została zmniejszona o 248 mln USD.

Znaczący wpływ na ogólną poprawę wyników wymiany z UE miało przystąpienie Polski do Wspólnoty z dniem 1 maja 2004 r. implikacje tego wydarzenia w kontekście wymiany handlowej omówiono w rozdz. 6.

4.2. Rynki pozaunijne

Na rynki pozaunijne trafiło w ubiegłym roku blisko 22% polskiego eksportu i napłynęło z nich blisko 32% ogólnego importu. Wśród nich najistotniejsze miejsce zajmują rynki WNP (7,8% eksportu i 10% importu) oraz rynki zaliczane do grupy krajów rozwijających się (5,8% eksportu i 14,2% importu). W przeciwień-

stwie do rynków unijnych, obroty ze wspomnianymi dwoma grupami rynków cechuje relatywnie wysoki stopień deficytowości oraz brak widocznego postępu w zakresie redukcji deficytu wymiany. Jednocześnie, dynamika obrotów po obu stronach, zarówno z jedną, jak i drugą grupą rynków wyraźnie przewyższyła odpowiednie przeciętne wskaźniki wzrostu ogólnych obrotów Polski w ub. r.

4.2.1. Rynki WNP ze szczególnym uwzględnieniem Rosji

Eksport na rynki WNP zwiększył się w ub. r. o ponad 55% (o blisko 18 pkt. szybciej niż przeciętnie) do poziomu blisko 5,8 mld USD.

Jednocześnie import wzrósł o prawie 34%, tj. o ponad 4 pkt. szybciej niż przeciętnie i osiągnął poziom ponad 8,8 mld USD. W rezultacie deficyt wymiany pogłębił się o ponad 160 mln USD do kwoty ponad 3 mld USD, stanowiącej ponad 20% ogólnego deficytu polskiego handlu towarowego w ub. r. Wpłynęło na to głównie pogłębienie deficytu wymiany z Kazachstanem (o 266 mln USD) oraz przekształcenie nadwyżki w wymianie z Białorusią w deficyt ponad 133 mln USD. Te niekorzystne zmiany zostały w znacznym stopniu zneutralizowane poprawą salda wymiany z Rosją i Ukrainą (łącznie o 323 mln USD). Główne miejsca w tej grupie rynków zajmują Rosja (blisko połowa eksportu na rynki WNP i blisko 60% importu) oraz Ukraina (odpowiednio 35% i niespełna 10%). Jakkolwiek skala polskiego eksportu na te dwa rynki jest porównywalna, to pod względem skali importu i jej relacji do eksportu, a w rezultacie pod względem deficytowości wymiany, sytuacja jest krańcowo odmienna na niekorzyść Rosji. Nadwyżce handlowej w obrotach z Ukrainą, w wysokości 800 mln USD, towarzyszył jednocześnie relatywnie wysoki deficyt w handlu z Rosją. Jego poziom (ponad 3,5 mld USD) stanowił blisko 1/4 ogólnego deficytu wymiany towarowej w 2004 r. Obroty towarowe z Rosją mają zatem decydujący wpływ nie tylko na wyniki polskiej wymiany z omawianym ugrupowaniem, ale także na ogólne wyniki wymiany towarowej Polski.

4.2.2. Kraje rozwijające się

Eksport na rynki krajów rozwijających się wzrósł o blisko 46% tj. o 9 pkt. szybciej niż przeciętnie i osiągnął wartość prawie 4,3 mld USD. Równocześnie jednak wzrastał tradycyjnie już wysoki import z tych rynków (blisko o 43%, czyli o ponad 13 pkt. szybciej niż przeciętnie), przekraczając poziom

12,5 mld USD. Eksport na rynki tych krajów stanowił w roku ubiegłym zaledwie 5,8% ogólnego eksportu podczas gdy import z tych rynków sięgnął 14,2%. Tradycyjnie wysoki deficyt wymiany pogłębił się w roku ubiegłym o prawie 2,4 mld USD, osiągając poziom ponad 8,2 mld USD. Stanowiło to ponad 57% ogólnego deficytu w polskim handlu zagranicznym. Na ogólne wyniki wymiany z tymi rynkami decydujący wpływ mają obroty z kilkoma krajami, a mianowicie:

- Chinami (13% łącznego eksportu i ponad 32% importu z rynków tej grupy);
- Turcją (odpowiednio 21% i prawie 9%);
- Rumunią (odpowiednio: 17% i 3%);
- Kazachstanem (odpowiednio: 3,6% i 3,5%);
- Republiką Korei (odpowiednio: około 1,7% i 8%);
- Brazylią (odpowiednio: 2,6% i 4,2%);
- Tajwanem (odpowiednio: 1,6% i 6,2%).

W handlu z Chinami, nastąpiło wprawdzie podwojenie eksportu na ten rynek, nie miało to jednak istotnego wpływu na zmniejszenie deficytowości wymiany. Skala importu jest tu na tyle duża (prawie 4,1 mld USD), że jego wzrost, choć znacznie wolniejszy niż wzrost eksportu, spowodował dalsze pogłębienie deficytu o blisko 0,9 mld USD. Największy przyrost importu z Chin w wymiarze bezwzględnym odnotowano w sekcjach:

- XVI – maszyny i urządzenia (z około 1,2 mld USD do 1,7 mld USD);
- XI – materiały i wyroby włókiennicze (o 160 mln USD do poziomu blisko 560 mln USD);
- XV – wyroby metalowe (o 100 mln USD do poziomu 279 mln USD);
- XX – wyroby różne (o 100 mln USD do poziomu ponad 340 mln USD).

Wysoka i systematycznie rosnąca skala nierównowagi w wymianie z Chinami, podobnie jak z kilkoma innymi krajami azjatyckimi (np. Republika Korei, Tajwan, Tajlandia) wynika w znacznym stopniu z wysokiej konkurencyjności cenowej tamtejszych wyrobów na polskim rynku, zwłaszcza wyrobów elektrycznych i elektronicznych oraz tekstyliów. W przypadku innych krajów, np. Kazachstanu i Brazylii istotną rolę odgrywa import surowcowy (np. bawełna i rudy żelaza). Znacznej chłonności importowej z tych rynków nie towarzyszy jednocześnie zdolność polskich eksporterów do skutecznego konkurowania na

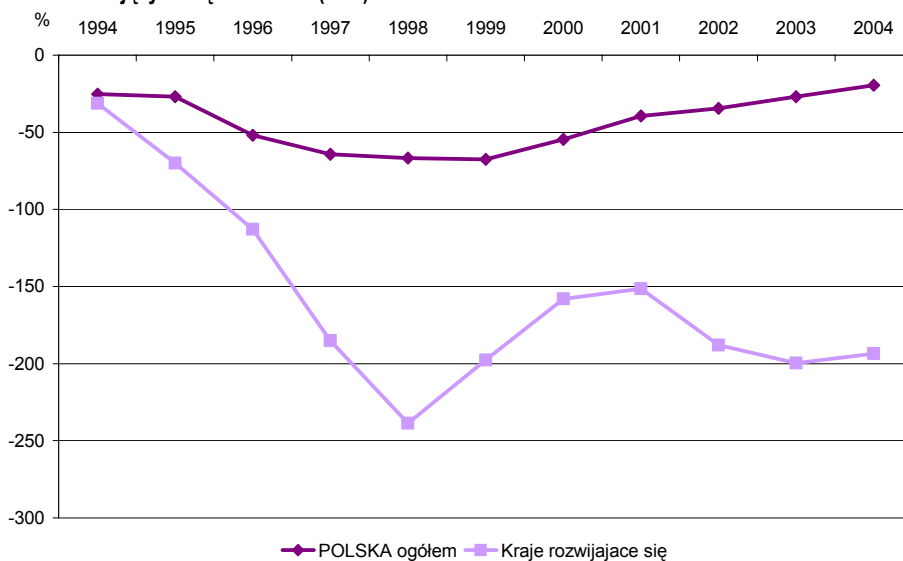
tamtejszych rynkach z eksporterami z krajów wysoko rozwiniętych, zarówno pod względem technologicznym jak i w dziedzinie finansowego wspierania eksportu, zwłaszcza w sferze kredytów eksportowych. Rozwój finansowej infrastruktury wspierania eksportu ma w przypadku tych rynków większe znaczenie niż w przypadku rynków wysoko rozwiniętych, zwłaszcza unijnych.

Wspomniane problemy wymiany z tymi rynkami a zwłaszcza wysoka jej deficytowość, noszą zatem w znacznym stopniu charakter strukturalny i będą trudne do rozwiązania w krótkiej perspektywie.

Niski poziom eksportu kierowanego na tamte rynki jest niewspółmierny do ciągle rosnącego importu z tego kierunku. Skutkiem tego poziom zrównoważenia obrotów z tymi krajami mierzony relacją salda wymiany do eksportu niekorzystnie odbiega od średniej dla obrotów ogółem.

Ilustruje to wykres nr 7.

Wykres 7. Zmiany wskaźnika zrównoważenia obrotów handlu zagranicznego z krajami rozwijającymi się od 1994 r. (w %)

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

*

* *

Syntetyczne zestawienie wpływu zmian obrotów towarowych na saldo wymiany w 2004 r. przedstawiono w tabeli nr 9.

Tabela 9. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych w latach 2003–2004 i ich wpływ na saldo wymiany

Wyszczególnienie	2003			2004			Zmiany 2004/03		
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost (+) spadek (-)	Import wzrost (-) spadek (+)	Saldo zmian obrotów
Polska ogółem	53 576,9	68 003,9	-14 427,0	73 781,2	88 156,2	-14 375,0	20 204,3	-20 152,3	52,0
Rok ubiegły = 100	130,6	123,4		137,7	129,6				
Kraje rozwinięte	40 082,5	47 137,5	-7 055,0	62 851,1	66 890,4	-4 039,3	22 768,6	-19 752,9	3 015,7
Rok ubiegły = 100	130,2	121,8		158,8	141,9				
udział w %	74,8	69,3		85,2	75,9				
w tym:									
Unia Europejska 25*	43 282,0	47 023,3	-3 741,3	58 366,9	60 110,4	-1 743,5	15 084,9	-13 087,1	1 997,8
Rok ubiegły = 100	131,5	123,1		134,9	126,4				
udział w %	80,8	69,1		79,1	68,2				
Unia Europejska 15	36 842,6	41 573,9	-4 731,3	49 657,5	52 533,3	-2 875,8	12 814,9	-10 959,4	1 855,5
Rok ubiegły = 100	130,7	122,3		134,8	126,4				
udział w %	85,1	88,4		85,1	87,4				
Unia Europejska 10	6 439,4	5 449,4	990,0	8 709,4	7 577,1	1 132,3	2 270,0	-2 127,7	142,3
Rok ubiegły = 100	136,3	129,4		135,3	139,0				
udział w %	14,9	11,6		14,9	12,6				
EFTA	1 568,5	2 029,0	-460,5	1 871,3	2 310,5	-439,2	302,8	-281,5	21,3
Rok ubiegły = 100	142,7	139,2		119,3	113,9				
udział w %	2,9	3,0		2,5	2,6				
Poz. kraje rozwinięte	1 671,5	3 534,7	-1 863,2	2 612,9	4 469,4	-1 856,5	941,4	-934,7	6,7
rok ubiegły = 100	111,5	108,7		156,3	126,4				
udział w %	3,1	5,2		3,5	5,1				
CEFTA*	757,7	354,1	403,6	1 137,6	598,7	538,9	379,9	-244,6	135,3
Rok ubiegły = 100	156,4	150,7		150,1	169,1				
udział w %	1,4	0,5		1,5	0,7				
Kraje WNP	3 729,5	6 580,8	-2 851,3	5 789,3	8 804,6	-3 015,3	2 059,8	-2 223,8	-164,0
rok ubiegły = 100	126,9	124,3		155,2	133,8				
udział w %	7,0	9,7		7,8	10,0				
<i>Rosja</i>	1 512,3	5 214,7	-3 702,4	2 842,7	6 390,6	-3 547,9	1 330,4	-1 175,9	154,5
rok ubiegły = 100	113,6	118,6		188,0	122,5				
udział w ugrupowaniu w %	40,5	79,2		49,1	72,6				
Kraje rozwijające się	2 923,4	8 762,6	-5 839,2	4 263,7	12 515,9	-8 252,2	1 340,3	-3 753,3	-2 413,0
Rok ubiegły = 100	120,6	125,6		145,8	142,8				
udział w %	5,5	12,9		5,8	14,2				

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Rozdział 5

STRUKTURA PRZEDMIOTOWA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO

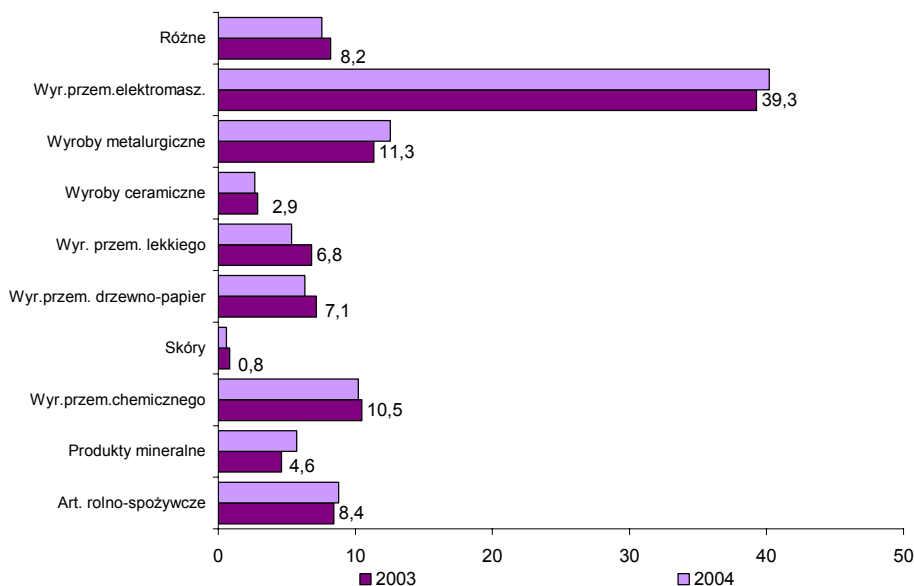
W 2004 roku struktura towarowa obrotów handlu zagranicznego uległa stosunkowo niewielkim zmianom.

5.1. Zmiany struktury towarowej w eksporcie

W eksporcie zwiększył się udział towarów o wyższym stopniu przetworzenia (wyroby przemysłu elektromaszynowego). Równocześnie wzrósł udział niektórych wyrobów niżej przetworzonych, tj. wyrobów metalurgicznych i produktów mineralnych.

Zmiany struktury towarowej ilustruje wykres nr 8.

Wykres 8. Zmiany struktury towarowej eksportu w 2004 r. (w %)

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

Wyroby przemysłu elektromaszynowego od lat stanowią główną grupę towarową w polskim eksporcie. W 2004 roku ich sprzedaż wzrosła w tempie przewyższającym tempo wzrostu eksportu ogółem (wzrost o 41% w porównaniu do analogicznego okresu ub. r., tj. o 8,6 mld USD) do poziomu blisko 30 mld USD. Ponad 3/4 tego przyrostu zostało „wypracowane” w obrotach z Unią Europejską, do której skierowano wyroby przemysłu elektromaszynowego na wartość 23,8 mld USD. Należy zauważyć, że w wymianie towarowej z Rosją przyrost eksportu w tej grupie towarowej wyniósł blisko 150% w porównaniu do 2003 roku i był największy w sekcji XVI – maszyny i urządzenia mechaniczne. W 2004 roku eksport wyrobów elektromaszynowych do tego kraju wyniósł blisko 730 mln USD.

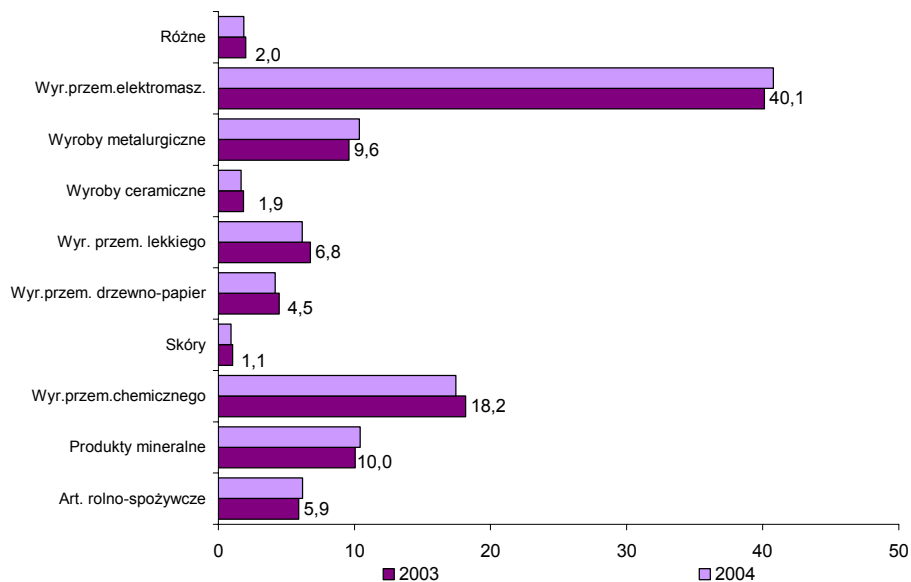
Kolejną, znaczącą grupę towarową stanowiły **wyroby metalurgiczne**. Zwiększone globalne zapotrzebowanie na stal i wyroby hutnicze przyczyniło się do dynamicznego, najszybszego w Europie, wzrostu produkcji stali w Polsce (przewidywany wzrost o 20% w ub. r. w porównaniu do 2003 r.) i jeszcze bardziej dynamicznego wzrostu eksportu wyrobów metalurgicznych (o 52%). Na rynek Unii Europejskiej w 2004 roku trafiły wyroby tej grupy o wartości 7,3 mld USD, z czego prawie połowa do Niemiec.

Podobnie jak w przypadku poprzedniej grupy towarowej zdecydowane ożywienie eksportowe odnotowano w eksporcie **artykułów rolno-spożywczych**. Ich sprzedaż w 2004 roku wzrosła o 43,5% (tj. o 2 mld USD) do poziomu 6,5 mld USD. Było to głównie efektem intensywnego zwiększenia eksportu zwierząt żywych i gotowych artykułów spożywczych na rynki krajów europejskich (wzrost o 1,4 mld USD w porównaniu do 2003 roku). Znaczny wzrost eksportu tych wyrobów odnotowano także w wymianie z Rosją (o blisko 40% do poziomu prawie 501 mln USD w 2004 r.).

5.2. Zmiany struktury towarowej w imporcie

Zmiany struktury towarowej odnotowane w 2004 roku **po stronie importu** generalnie przyjmowały podobny kierunek jak w eksporcie (wzrost udziału wyrobów elektromaszynowych, metalurgicznych, mineralnych i rolno-spożywczych).

Przyrost importu ogółem w 2004 roku o 20,2 mld USD (do poziomu 88,2 mld USD) był w ponad 40% efektem zwiększenia zakupów wyrobów elektromaszynowych.

Wykres 9. Zmiany struktury towarowej importu w 2004 r. (w %)

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 10. Zmiany struktury towarowej obrotów handlowych wyrobami przemysłowymi w latach 2003–2004 i ich wpływ na saldo wymiany

sekcje/grupy	2003			2004			Dynamika 2003 = 100	
	eksport	import	saldo	eksport	import	saldo	eksport	import
Wyroby przemysłowe ogółem	49 058,3	63 991,1	-14 890,9	67 297,5	82 703,1	-15 405,6	137,2	129,2
Produkty mineralne	2 471,9	6 833,7	-4 361,8	4 228,3	9 198,8	-4 970,5	171,1	134,6
Wyr. przem.chemicznego	5 607,8	12 358,0	-6 750,2	7 532,5	15 385,8	-7 853,3	134,3	124,5
Skóry	445,1	715,7	-270,6	452,4	808,9	-356,5	101,6	113,0
Wyr. przem. drzewno-papier	3 830,6	3 037,0	793,6	4 666,0	3 681,6	984,4	121,8	121,2
Wyr. przem. lekkiego	3 646,8	4 603,1	-956,3	3 955,4	5 438,8	-1 483,4	108,5	118,2
Wyroby ceramiczne	1 544,7	1 259,5	285,2	1 965,5	1 463,4	502,1	127,2	116,2
Wyroby metalurgiczne	6 077,4	6 523,4	-446,0	9 261,5	9 136,3	125,2	152,4	140,1
Wyroby elektromasz.	21 035,0	27 288,1	-6 253,1	29 656,5	35 939,6	-6 283,1	141,0	131,7
Różne	4 399,0	1 372,6	3 026,4	5 579,4	1 649,9	3 929,5	126,8	120,2

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Znacząco zaważyły na tym także:

- wyroby przem. chemicznego	- wzrost o 3 028 mln USD
- wyroby metalurgiczne	- wzrost o 2 613 mln USD
- produkty mineralne	- wzrost o 2 365 mln USD

Na bilans wymiany handlowej w 2004 roku wpłynęły decydująco zmiany obrotów w następujących grupach towarowych:

- **wyprzedzający wzrost eksportu w stosunku do importu** odnotowano w grupach:
 - wyrobów różnych (sekcja XX), głównie **meble**, o 1,2 mld USD, co przełożyło się na dalszy wzrost nadwyżki handlowej w tej pozycji towarowej o blisko 900 mln USD (do poziomu ponad 3,9 mld USD);
 - **środków transportu** (sekcja XVII), gdzie eksport wzrósł o 4,4 mld USD, do poziomu 12,8 mld USD i pomimo znacznego wzrostu importu w tej grupie, wpłynął na przekształcenie deficytu (536 mln USD w 2003 r.) w nadwyżkę o wartości ponad 700 mln USD;
 - **metali nieszlachetnych i wyrobów metalurgicznych** (sekcja XV), gdzie w wyniku intensywnego wzrostu eksportu (o 52%, tj. o 3,2 mld USD), pomimo jednoczesnego znaczącego wzrostu importu (o 40%), ujemne saldo (446 mln USD) uległo przekształceniu w nadwyżkę w wysokości 125 mln USD;
 - **zwierzętami żywymi i produktami pochodzenia zwierzęcego** (sekcja I), gdzie wzrost eksportu o 56% (o 785 mln USD) skutkował zwiększeniem nadwyżki w wymianie o 375 mln USD;
 - **gotowymi art. spożywczymi** (sekcja IV), gdzie wzrost eksportu o 846 mln USD, przy niższym przyroście po stronie importu przyniósł poprawę dodatniego salda obrotów do poziomu 0,5 mld USD.
- **wyprzedzający wzrost importu** w stosunku do eksportu odnotowano w obrotach:
 - **maszynami i urządzeniami** (sekcja XVI), gdzie wysoki przyrost importu (o 5,1 mld USD), przy niższym przyroście eksportu, przełożył się na pogłębienie deficytu wymiany o 1,1 mld USD w 2004 roku;
 - **wyrobami przemysłu chemicznego** (sekcje VI i VII), gdzie na skutek znacznego wzrostu importu (o 3 mld USD), przy niższym o 1/3 przyroście eksportu deficyt uległ pogłębieniu o 1,1 mld USD;

- **produktami mineralnymi** (sekcja V), gdzie mimo znacznego przyrostu eksportu, szybszy przyrost importu o 2,4 mld USD, skutkowało pogorszeniem ujemnego salda o 0,6 mld USD do poziomu – 5 mld USD;
- **materiałami i wyrobami włókienniczymi** (sekcja XI), gdzie deficyt pogłębił się o 474 mln USD do 1,4 mln USD. Tendencja ta jest skutkiem systematycznego wypierania produkcji krajowej, w tym także przerobu uszlachetniającego, zwłaszcza w branży odzieżowej, przez relatywnie tańszy import z krajów azjatyckich konkurencyjnych pod względem kosztów siły roboczej.

Rozdział 6

IMPLIKACJE AKCESJI POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Objęty horyzontem niniejszej oceny, zaledwie kilkumiesięczny okres po akcesji nie pozwala na ocenę wpływu tego wydarzenia na polskie obroty handlowe. Mimo to wydaje się zasadne dokonanie przynajmniej uproszczonego porównania wyników handlowych w ostatnich miesiącach po akcesji z okresem pierwszych 4 miesięcy 2004 r. W ocenie brano pod uwagę nie tyle dynamikę wzrostu obrotów w porównywanych okresach, z uwagi na zniekształcający wpływ bazy odniesienia, lecz przede wszystkim bezwzględny poziom obrotów w poszczególnych miesiącach. Wielkość i dynamikę obrotów w ubiegłym roku, w okresie przed i po akcesji przedstawiono w tabeli nr 11.

Tabela 11. Obroty handlu zagranicznego Polski w 2004 r. w podziale na 2 okresy: przed i po akcesji (w mln USD)

Grupa krajów	I–IV 2004			V–XII 2004			Dynamika I–IV 2003 = 100		Dynamika V–XII 2003 = 100	
	eksport	import	saldo	eksport	import	saldo	eksport	import	eksport	import
POLSKA	22 911	28 426	-5 515	50 870	59 730	-8 860	144,3	139,7	134,9	125,3
UE-25, w tym:	18 738	19 760	-1 022	39 629	40 350	-722	144,1	141,5	130,9	122,1
<i>Niemcy</i>	7 273	6 837	436	14 821	14 644	217	136,4	138,6	124,4	125,7
WNP, w tym:	1 385	2 566	-1 181	4 404	6 239	-1 834	133,4	118,5	163,6	141,3
<i>Rosja</i>	613	1 893	-1 280	2 230	4 498	-2 268	127,4	106,8	216,3	130,6
Kraje rozwijające się	1 209	3 997	-2 788	3 055	8 519	-5 464	138,3	153,2	149,1	138,4

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

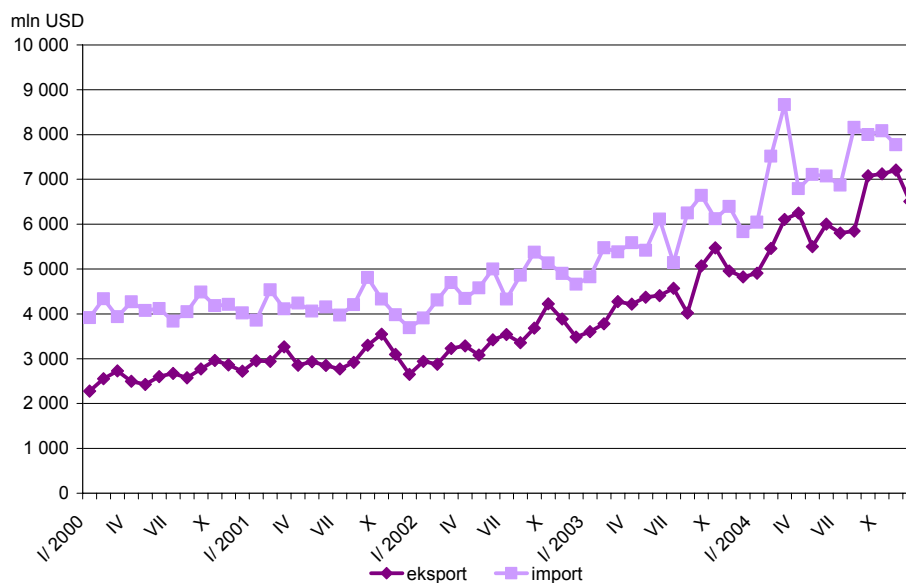
Porównanie obrotów średniomiesięcznych w okresie przed i po akcesji w ich wymiarze bezwzględnym, wskazuje na znaczący wzrost tych obrotów w okresie poakcesyjnym, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i z rynkami Wspólnoty Europejskiej w jej powiększonym kształcie. Ilustruje to tabela nr 11a i wykres nr 10. Średni miesięczny poziom eksportu po akcesji (6,4 mld USD) był o 11% wyższy niż przed akcesją, zaś po stronie importu – o 5% wyższy (7,5 mld USD średnio w miesiącu).

Tabela 11a. Średni miesięczny poziom obrotów handlu zagranicznego

Grupa krajów	I-IV 2004				V-XII 2004			
	eksport	import	Średni miesięczny poziom		eksport	import	Średni miesięczny poziom	
			eksportu	importu			eksportu	importu
POLSKA	22 911	28 426	5 728	7 107	50 870	59 730	6 359	7 466
UE-25, w tym:	18 738	19 760	4 684	7 106	39 629	40 350	6 358	5 043
Niemcy	7 273	6 837	1 818	1 709	14 821	14 644	1 853	1 831
WNP, w tym:	1 385	2 566	346	7 106	4 404	6 239	6 358	779
Rosja	613	1 893	153	473	2 230	4 498	278	562
Kraje rozwijające się	1 209	3 997	302	999	3 055	8 519	382	1 065

Źródło: Obliczenia DAE MGiP na podstawie danych GUS.

Wykres 10. Miesięczne obroty handlu zagranicznego od stycznia 2000 r.

Źródło: GUS.

Jakkolwiek w maju, czyli tuż po akcesji nastąpiło pewne obniżenie skali obrotów ogółem, to jednak od czerwca obserwuje się tu wyraźną tendencję wzrostową, zarówno eksportu, jak i importu. O tendencji tej zdecydowało jednak w głównej mierze znaczące ożywienie obrotów z rynkami wschodnimi, zwłaszcza z Rosją.

W okresie po 1 maja 2004 roku obroty handlowe z Unią Europejską uległy pewnemu przyspieszeniu. Było ono jednak mniej wyraźne niż w obrotach ogółem. Średniomiesięczny poziom eksportu do UE okazał się o 269 mln USD wyższy niż w okresie od stycznia do kwietnia 2004 r. W przypadku importu wzrost ten okazał się wyższy o 104 mln USD.

Wzrost eksportu (łącznie o 370 mln USD – średniomiesięcznie) nastąpił do 18 spośród 24 krajów powiększonej Wspólnoty, w tym głównie do:

- Wielkiej Brytanii – o 75 mln USD, tj. o 27%;
- Rep. Czeskiej – o 66 mln USD, tj. o 30%;
- Austrii – o 42 mln USD, tj. o 45%.

Równocześnie odnotowano spadek eksportu, zwłaszcza na rynki:

- Litwy – o 42 mln USD, tj. o 32%, oraz
- Danii – o 30 mln USD, tj. o 19%.

Znaczące obniżenie eksportu na Litwę po akcesji do UE można wiązać z zaostrzeniem kontroli przepływu towarów między tym krajem a Rosją. Ocenia się, że przed akcesją znaczny strumień polskiego eksportu kierowany bezpośrednio na Litwę trafiał ostatecznie, za jej pośrednictwem, na rynek rosyjski. Do 1 maja 2004 roku ułatwienia w obrotach handlowych i uproszczone procedury, stosowane przez kraje nadbałtyckie w handlu z Rosją, skłaniały polskich eksporterów do korzystania z pośrednictwa tych krajów w eksporcie do Rosji.

Na relatywnie niewielki wzrost średniomiesięcznego poziomu importu w okresie po akcesji złożyły się:

1. wzrost (łącznie o 256 mln USD łącznie) w obrotach handlowych z 12 krajami UE25, w tym głównie z Niemcami (o 121 mln USD) oraz
2. równoczesny spadek z pozostałych krajów UE (o 152 mln USD łącznie), w tym największy w wymianie z:
 - Francją – o 36 mln USD, tj. o 7%;
 - Szwecją – o 27 mln USD, tj. o 12%;
 - Danią – o 26 mln USD, tj. o 20%.

Tabela 12. Eksport towarów do krajów UE w 2003 r. i 2004 r.

	2003			I-IV 2004			V-XII 2004		
	w mln USD	średniomies.	dynamika w %	w mln USD	średniomies.	dynamika w %	w mln USD	średniomies.	dynamika w %
POLSKA OGÓŁEM	53 576,9	4 464,7	130,6	22 911,0	5 727,8	144,3	50 870,2	6 358,8	134,9
Unia Europejska	43 282,0	3 606,8	131,5	18 738,4	4 684,6	158,0	39,628,5	4 953,6	130,9
1. NIEMCY	17 281,0	1 440,1	130,4	7 272,5	1 818,1	136,4	14 861,5	1 857,7	124,4
2. WŁOCHY	3 077,1	256,4	136,4	1 507,3	376,8	175,9	3 000,5	375,1	135,1
3. FRANCJA	3 266,6	272,2	132,1	1 522,4	380,6	151,6	2 931,9	366,5	129,6
4. WIELKA BRYTANIA	2 698,7	224,9	126,9	1 128,0	282,0	148,7	2 858,5	357,3	147,3
5. REPUBLIKA CZESKA	2 171,8	181,0	132,4	886,1	221,5	144,5	2 302,4	287,8	147,7
6. NIDERLANDY	2 406,7	300,6	130,7	957,1	243,8	127,1	2 191,1	273,9	133,6
7. SZWECJA	1 932,9	161,1	145,5	858,0	214,5	141,4	1 719,3	214,9	129,6
8. BELGIA	1 729,6	144,1	130,1	781,3	195,3	151,6	1 577,0	197,1	129,9
9. WĘGRY	1 294,0	107,8	139,6	544,5	136,1	158,0	1 349,3	168,7	142,1
10. HISZPANIA	1 135,3	94,6	156,8	572,4	143,1	189,8	1 232,6	154,1	147,8
11. AUSTRIA	910,7	75,9	121,1	372,7	93,2	132,1	1 083,1	135,4	172,3
12. DANIA	1 268,0	105,7	111,8	629,5	157,4	149,1	1 019,5	127,4	120,5
13. SŁOWACJA	872,9	72,7	152,3	382,0	95,5	160,7	935,8	117,0	147,3
14. LITWA	1 326,6	110,5	142,5	529,8	132,4	141,2	720,3	90,0	75,7
15. FINLANDIA	356,4	29,7	125,6	140,3	35,1	138,8	444,3	55,5	174,0
16. PORTUGALIA	418,8	34,9	115,0	149,1	37,3	110,0	319,1	39,9	12,7
17. ŁOTWA	353,7	29,5	124,9	138,7	34,7	146,0	302,5	37,8	116,9
18. ESTONIA	172,4	14,4	141,7	66,7	16,7	113,1	192,2	24,0	169,4
19. SŁOWENIA	181,2	15,1	130,0	67,4	16,8	117,8	176,6	22,1	142,4
20. GRECJA	160,4	13,4	107,1	65,4	16,4	142,7	149,6	18,7	130,6
21. IRLANDIA	149,3	12,4	119,9	59,5	14,9	112,4	158,0	19,7	164,0
22. LUKSEMBURG	50,9	4,2	114,3	18,2	4,5	105,7	59,3	7,4	176,1
23. CYPR	56,9	4,7	58,4	44,5	11,1	209,4	23,2	2,9	65,2
24. MALTA	9,9	0,8	92,3	27,2	6,8	3 002,4	20,2	2,5	224,2

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 13. Import towarów do krajów UE w 2003 r. i 2004 r.

	2003			I-IV 2004			V-XII 2004		
	w mln USD	średnio-mies.	dynamika w %	w mln USD	średnio-mies.	dynamika w %	w mln USD	średnio-mies.	dynamika w %
POLSKA OGÓLEM	68 003,9	5 667,0	123,4	28 425,8	7 106,5	139,7	59 730,6	7 466,3	125,3
Unia Europejska	47 023,3	3 918,6	123,1	19 759,8	4 939,9	141,5	40 350,6	5 043,8	122,1
1. NIEMCY	16 584,4	1 382,0	123,7	6 836,6	1 709,1	138,6	14 644,6	1 830,6	125,7
2. WŁOCHY	5 789,0	482,4	125,5	2 371,1	592,8	143,9	4 563,2	570,4	110,2
3. FRANCJA	4 803,2	400,3	125,1	2 069,4	517,4	141,3	3 854,7	481,8	115,4
4. REPUBLIKA CZESKA	2 332,0	194,3	130,4	1 033,7	258,4	159,0	2 154,4	269,3	128,1
5. NIDERLANDY	2 302,2	191,8	119,0	940,0	235,0	139,0	2 132,3	266,5	131,1
6. WIELKA BRYTANIA	2 532,5	211,0	118,2	1 000,8	250,2	132,4	1 921,6	240,2	108,2
7. HISPANIA	1 771,5	147,6	121,4	795,5	198,9	138,5	1 556,2	194,5	130,0
8. SZWECJA	1 778,3	148,2	122,0	865,4	216,4	159,6	1 515,9	189,5	122,6
9. BELGIA	1 781,4	148,4	116,5	732,2	183,0	133,0	1 506,8	188,4	122,4
10. WĘGRY	1 216,8	101,4	131,2	539,2	134,8	146,3	1 124,3	140,5	132,5
11. AUSTRIA	1 319,6	110,0	124,9	496,7	124,2	127,1	1 077,9	134,7	116,0
12. SŁOWACJA	1 044,4	87,0	128,7	432,2	108,1	144,2	1 021,2	127,6	137,1
13. DANIA	1 005,5	83,8	105,3	513,0	128,3	173,6	819,8	102,5	115,5
14. FINLANDIA	1 024,8	85,4	119,6	368,4	92,1	122,5	864,0	108,0	119,3
15. LITWA	304,0	25,3	158,8	142,5	35,6	154,3	333,0	41,6	157,4
16. IRLANDIA	364,8	30,4	113,0	130,8	32,7	122,0	330,4	41,3	128,3
17. SŁOWENIA	376,5	31,4	122,2	164,5	41,1	150,0	294,6	36,8	110,4
18. PORTUGALIA	252,5	21,0	124,7	100,0	25,0	139,0	184,7	23,1	102,3
19. GRECJA	156,5	13,0	105,3	53,1	13,3	103,3	147,3	18,4	140,2
20. ŁOTWA	44,3	3,7	117,6	19,8	4,9	152,2	158,3	19,8	505,7
21. LUKSEMBURG	107,7	9,0	140,3	66,1	16,5	218,9	74,6	9,3	96,3
22. ESTONIA	60,4	5,0	154,1	27,9	7,0	178,0	52,9	6,6	118,3
23. MALTA	28,8	2,4	210,4	25,8	6,4	226,5	14,2	1,8	81,6
24. CYPR	42,2	3,5	45,0	35,1	8,8	287,6	3,5	0,4	11,6

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 14. Eksport towarów do krajów Unii Europejskiej w podziale na sekcje w 2003 r. i 2004 r.

Lp.	Kod	Sekcja	2003 rok			I-IV 2004			V-XII 2004.		
			w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %	w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %	w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %
1.	Sekcja I	Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	885,0	73,8	161,9	330,9	82,7	148,7	1 305,0	163,1	197,0
2.	Sekcja II	Produkty pochodzenia roślinnego	873,0	72,7	135,9	306,2	76,6	137,5	802,8	100,3	123,4
3.	Sekcja III	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierz. lub roślin. oraz prod. ich rozkładu;	15,6	1,3	136,5	5,1	1,3	92,7	37,6	4,7	371,8
4.	Sekcja IV	Gotowe artykuł. spożyw.; napoje bezalkoh., alkohol i ocet; tytoń	1 204,7	100,4	131,6	497,8	124,5	143,7	1 390,8	173,8	162,1
5.	Sekcja V	Produkty mineralne	2 207,1	183,9	112,5	930,5	232,6	126,0	2 759,2	344,9	187,9
6.	Sekcja VI	Produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych	1 897,7	158,1	135,5	738,6	184,6	126,6	1 598,0	199,8	121,6
7.	Sekcja VII	Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku	2 303,9	192,0	138,7	957,9	239,5	125,5	1 988,0	248,5	123,9
8.	Sekcja VIII	Skóry i skóry surowe, skóry wypr., skóry futer. i wyroby z nich;	422,2	35,2	133,0	169,3	42,3	119,0	253,3	31,7	88,1
9.	Sekcja IX	Drewno i wyroby z drewna; węgiel drzewny; korek i wyroby z korka;	1 524,6	127,0	136,5	670,9	167,7	132,3	1 223,3	152,9	120,2
10.	Sekcja X	Ścier drzewny lub z innego włóknistego materiału celul.; papier	1 471,6	122,6	130,7	557,6	139,4	119,0	1 114,2	139,3	111,1
11.	Sekcja XI	Materiały i wyroby włókiennicze	2 980,7	248,4	116,7	1 146,7	286,7	115,8	2 051,7	256,5	103,1
12.	Sekcja XII	Obuwie, nakrycia głowy, parasole, parasole przeciwsłon., laski,	249,7	20,8	123,6	96,5	24,1	113,0	145,7	18,2	88,7
13.	Sekcja XIII	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki i podob. mater.	940,6	78,4	137,9	360,8	90,2	126,3	756,6	94,6	115,5
14.	Sekcja XIV	Perły naturalne lub hod., kamienie szlachetne lub półszlach.	183,2	15,3	96,0	91,0	22,7	175,0	154,4	19,3	117,7
15.	Sekcja XV	Metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych	5 013,0	417,7	133,2	2 196,6	549,2	143,9	5 123,2	640,4	146,9
16.	Sekcja XVI	Maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektrycz.; części do nich;	10 438,7	869,9	136,7	4 301,5	1 075,4	141,7	8 991,4	1 123,9	121,5
17.	Sekcja XVII	Pojazdy, statki powietrzne, jedn. pływające oraz współdz. urządź.	6 573,6	547,8	126,5	3 572,5	893,1	197,0	6 465,0	808,1	135,8
18.	Sekcja XVIII	Przyrządy, narzędzia i aparaty optycz., fotograf., kinomatogr. pomiar.	335,7	28,0	174,8	160,3	40,1	138,5	331,8	41,5	138,3
19.	Sekcja XIX	Broń i amunicja; części i akcesoria	0,9	0,1	60,2	0,3	0,1	101,1	1,3	0,2	213,7
20.	Sekcja XX	Wyroby różne	3 750,9	312,6	134,9	1 644,0	411,0	138,5	3 123,8	390,5	121,9
21.	Sekcja XXI	Dziela sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	5,8	0,5	93,5	1,9	0,5	110,8	9,2	1,1	225,3
RAZEM UE			43 278,1	3 606,5	131,5	18 737,0	4 684,3	144,1	39 629,9	4 953,7	130,9

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 15. Import towarów do krajów Unii Europejskiej w podziale na sekcje w 2003 r. i 2004 r.

Lp.	Kod	Sekcja	2003 rok			I-IV 2004			V-XII 2004.		
			w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %	w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %	w USD	śred-niomies.	dyna-mika w %
1.	Sekcja I	Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	259,9	21,7	109,2	90,8	22,7	111,9	485,1	60,6	271,2
2.	Sekcja II	Produkty pochodzenia roślinnego	853,7	71,1	113,6	386,2	96,6	124,8	743,4	92,9	136,6
3.	Sekcja III	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierz. lub roślin. oraz prod. ich rozkładu;	194,6	16,2	121,6	63,5	15,9	109,4	179,9	22,5	131,8
4.	Sekcja IV	Gotowe artyk. spożyw.; napoje bezalkoh., alkohol i ocet; tytoń	1 154,7	96,2	107,5	404,2	101,1	120,9	1 066,7	133,3	130,0
5.	Sekcja V	Produkty mineralne	1 095,6	91,3	117,9	397,5	99,4	115,1	1 301,9	162,7	173,5
6.	Sekcja VI	Produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych	5 760,5	480,0	120,8	2 405,1	601,3	131,1	4 560,3	570,0	116,1
7.	Sekcja VII	Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku	4 457,1	371,4	130,4	1 852,3	463,1	122,5	3 812,3	476,5	119,5
8.	Sekcja VIII	Skóry i skóry surowe, skóry wypr., skóry futer. i wyroby z nich;	541,5	45,1	121,3	205,7	51,4	126,3	419,0	52,4	112,2
9.	Sekcja IX	Drewno i wyroby z drewna; węgiel drzewny; korek i wyroby z korka;	462,3	38,5	123,3	205,6	51,4	158,1	415,8	52,0	125,1
10.	Sekcja X	Ścier drzewny lub z innego włóknistego materiału celuloz.; papier	2 251,1	187,6	118,9	870,4	217,6	126,3	1 753,1	219,1	112,2
11.	Sekcja XI	Materiały i wyroby włókiennicze	2 823,4	235,3	112,6	1 027,1	256,8	116,5	2 204,1	275,5	113,5
12.	Sekcja XII	Obuwie, nakrycia głowy, parasole, parasole przeciwsłon., laski,	161,4	13,4	103,5	55,3	13,8	84,4	104,5	13,1	109,0
13.	Sekcja XIII	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki i podob. mater.	1 017,3	84,8	112,2	382,2	95,6	137,5	746,8	93,3	101,0
14.	Sekcja XIV	Perły naturalne lub hod., kamienie szlachetne lub półszlach.	55,0	4,6	113,4	21,2	5,3	136,1	49,1	6,1	124,6
15.	Sekcja XV	Metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych	5 378,5	448,2	137,3	2 275,5	568,9	157,1	5 113,4	639,2	130,1
16.	Sekcja XVI	Maszyny i urządzenia mechaniczne, sprzęt elektrycz.; części do nich;	11 979,9	998,3	120,9	4 758,3	1 189,6	135,7	10 547,7	1 318,5	124,5
17.	Sekcja XVII	Pojazdy, statki powietrzne, jedn. pływające oraz współdz. urządź.	6 849,1	570,8	129,0	3 682,2	920,5	180,2	5 394,3	674,3	112,2
18.	Sekcja XVIII	Przyrządy, narzędzia i aparaty optycz., fotograf., kinomatogr. pomiar.	768,2	64,0	120,4	306,4	76,6	127,2	697,9	87,2	128,4
19.	Sekcja XIX	Broń i amunicja; części i akcesoria	15,7	1,3	91,0	18,8	4,7	373,2	22,4	2,8	209,9
20.	Sekcja XX	Wyroby różne	920,3	76,7	128,3	344,0	86,0	127,2	725,7	90,7	111,7
21.	Sekcja XXI	Dziela sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	5,1	0,4	76,9	1,9	0,5	148,5	2,1	0,3	54,4
RAZEM UE			47 005,0	3 917,1	123,1	19 759,8	4 940,0	141,5	40 350,5	5 043,8	122,1

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 16. Eksport towarów do Rosji w podziale na sekcje po 4 miesiącach 2004 r. oraz od maja do grudnia 2004 r.

Lp.	Kod PCN	Nazwa sekcji / działu	I-IV 2004			V-XII 2004			wzajemna relacja średniomies.	
			w mln USD	średniomies.	dynamika w %	w mln USD	średniomies.	dynamika w %	dynamika w %	różnica
Ogółem			613,4	153,4	127,4	2 229,3	278,7	216,3	181,7	125,3
1.	Sekcja I	Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	41,82	10,45	123,91	60,9	7,6	80,5	72,8	-2,8
2.	Sekcja II	Produkty pochodzenia roślinnego	62,57	15,64	135,30	117,0	14,6	276,8	93,5	-1,0
3.	Sekcja III	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwier. lub roślin. oraz prod. ich rozkładu;	0,36	0,09	90,43	0,9	0,1	44,7	122,8	0,0
4.	Sekcja IV	Gotowe artyk. spożyw.; napoje bezalkoh., alkohol i ocet; tytoń	55,93	13,98	116,29	161,9	20,2	147,1	144,7	6,3
5.	Sekcja V	Produkty mineralne	2,60	0,65	218,82	8,8	1,1	175,1	169,4	0,5
6.	Sekcja VI	Produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych	90,94	22,74	147,60	345,5	43,2	235,2	190,0	20,5
7.	Sekcja VII	Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku	35,02	8,76	131,99	172,1	21,5	258,1	245,8	12,8
8.	Sekcja VIII	Skóry i skóry surowe, skóry wypr., skóry futer i wyroby z nich;	0,68	0,17	150,44	2,7	0,3	258,1	197,6	0,2
9.	Sekcja IX	Drewno i wyroby z drewna; węgiel drzewny; korek i wyroby z korka;	14,15	3,54	111,41	41,6	5,2	137,9	147,1	1,7
10.	Sekcja X	Ścier drzewny lub z innego włóknistego materiału celul.; papier	79,20	19,80	133,64	215,5	26,9	149,1	136,1	7,1
11.	Sekcja XI	Materiały i wyroby włókiennicze	20,40	5,10	124,83	76,6	9,6	222,6	187,7	4,5
12.	Sekcja XII	Obuwie, nakrycia głowy, parasole, parasole przeciwsłon., laski,	2,22	0,56	73,62	34,0	4,3	800,4	765,8	3,7
13.	Sekcja XIII	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki i podob. mater.	31,37	7,84	124,35	101,5	12,7	158,8	161,9	4,9
14.	Sekcja XIV	Perły naturalne lub hod., kamienie szlachetne lub półszlach.	0,20	0,05	195,10	1,9	0,2	335,7	470,7	0,2
15.	Sekcja XV	Wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych	28,38	7,10	114,57	194,3	24,3	294,1	342,3	17,2
16.	Sekcja XVI	Maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektrycz.; części do nich;	78,69	19,67	151,31	488,6	61,1	421,3	310,4	41,4
17.	Sekcja XVII	Pojazdy, statki powietrzne, jedn. pływające oraz współdz. urządz.	40,16	10,04	82,50	105,3	13,2	151,9	131,1	3,1
18.	Sekcja XVIII	Przyrządy, narzędzia i aparaty optycz., fotograf., kinomatogr. pomiar.	2,66	0,66	108,58	10,3	1,3	148,7	193,7	0,6
19.	Sekcja XIX	Broń i amunicja; części i akcesoria	0,00	0,00		0,0	0,0			0,0
20.	Sekcja XX	Wyroby różne	26,04	6,51	138,93	89,3	11,2	199,2	171,5	4,7
21.	Sekcja XXI	Dziela sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	0,01	0,00	25,00	0,3	0,0	2 190,3	1 703,6	0,0
22.	NN	Nieznany towar	0,00	0,00		0,0	0,0			0,0

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Tabela 17. Import towarów z Rosji w podziale na sekcje po 4 miesiącach 2004 r. oraz od maja do grudnia 2004 r.

Lp.	Kod PCN	Nazwa sekcji / działu	I-IV 2004			V-XII 2004			wzajemna relacja średniomies.	
			w mln USD	średnio-mies.	dynamika w %	w mln USD	średnio-mies.	dynamika w %	dynamika w %	różnica
Ogółem			1 893,0	473,2	106,8	4 497,6	562,2	130,6	118,8	89,0
1.	Sekcja I	Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	9,41	2,35	303,75	23,3	2,9	101,3	124,0	0,6
2.	Sekcja II	Produkty pochodzenia roślinnego	2,12	0,53	69,96	2,9	0,4	49,0	69,1	-0,2
3.	Sekcja III	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierz. lub roślin. oraz prod. ich rozkładu;	0,00	0,00	200,00	0,1	0,0			0,0
4.	Sekcja IV	Gotowe artykuł. spożyw.; napoje bezalkoh., alkohol i ocet; tytoń	0,70	0,18	206,78	1,4	0,2	86,7	97,2	0,0
5.	Sekcja V	Produkty mineralne	1 577,91	394,48	98,63	3 998,0	499,8	132,8	126,7	105,3
6.	Sekcja VI	Produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych	103,60	25,90	165,88	136,6	17,1	117,8	65,9	-8,8
7.	Sekcja VII	Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku	11,38	2,84	97,95	33,3	4,2	139,2	146,3	1,3
8.	Sekcja VIII	Skóry i skóry surowe, skóry wypr., skóry futer. i wyroby z nich;	1,38	0,35	135,13	3,0	0,4	97,7	108,2	0,0
9.	Sekcja IX	Drewno i wyroby z drewna; węgiel drzewny; korek i wyroby z korka;	10,32	2,58	150,01	20,0	2,5	166,9	97,1	-0,1
10.	Sekcja X	Ścier drzewny lub z innego włóknistego materiału celul.; papier	11,27	2,82	143,05	26,9	3,4	122,4	119,2	0,5
11.	Sekcja XI	Materiały i wyroby włókiennicze	3,72	0,93	122,50	4,7	0,6	97,7	63,0	-0,3
12.	Sekcja XII	Obuwie, nakrycia głowy, parasole, parasole przeciwsłon., laski,	0,36	0,09	525,00	0,1	0,0	42,7	19,2	-0,1
13.	Sekcja XIII	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki i podob. mater.	1,92	0,48	400,84	1,9	0,2	63,1	50,6	-0,2
14.	Sekcja XIV	Perły naturalne lub hod., kamienie szlachetne lub półszlach.	0,02	0,00	43,59	1,0	0,1		2 909,1	0,1
15.	Sekcja XV	Wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych	123,48	30,87	223,96	176,0	22,0	107,4	71,3	-8,9
16.	Sekcja XVI	Maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektrycz.; części do nich;	12,93	3,23	196,33	36,4	4,6	196,5	140,9	1,3
17.	Sekcja XVII	Pojazdy, statki powietrzne, jedn. pływające oraz współdz. urząd.	15,60	3,90	217,07	21,9	2,7	90,0	70,3	-1,2
18.	Sekcja XVIII	Przyrządy, narzędzia i aparaty optycz., fotograf., kinomatogr. pomiar.	0,53	0,13	58,25	1,5	0,2	79,3	143,0	0,1
19.	Sekcja XIX	Broń i amunicja; części i akcesoria	1,69	0,42	1 873,33	1,3	0,2	35,5	37,4	-0,3
20.	Sekcja XX	Wyroby różne	4,66	1,17	204,75	7,2	0,9	147,4	77,1	-0,3
21.	Sekcja XXI	Dziela sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	0,01	0,00	22,50	0,0	0,0	22,9	25,4	0,0

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Znaczący przyrost średniomiesięcznego **poziomu eksportu do UE** (łącznie o 440 mln USD) został „wypracowany” głównie w następujących grupach towarowych:

- artykuły rolno-spożywcze (przyrost o 157 mln USD średniomiesięcznie w porównaniu z okresem styczeń–kwiecień 2004 r.),
- produkty mineralne, w tym głównie węgiel i koks (przyrost o 112 mln USD),
- wyroby metalurgiczne (o 91 mln USD).

Przyrost ten został prawie w 40% zredukowany pogorszeniem sytuacji w 8 sekcjach. Najgłębszy (o 85 mln USD) spadek średniego miesięcznego poziomu sprzedaży odnotowano w eksporcie pojazdów i statków (sekcja XVII).

W okresie maj–grudzień 2004 roku odnotowano następujące zmiany **w imporcie** towarów z krajów Unii:

- a) wzrost średniego miesięcznego poziomu importu w porównaniu z okresem sprzed akcesji w 14 sekcjach (o 391 mln USD łącznie), w tym najwyższy – w imporcie maszyn i urządzeń mechanicznych (o 129 mln USD), wyrobów metalurgicznych (o 70 mln USD) oraz produktów mineralnych (o 63 mln USD);
- b) obniżenie średniego miesięcznego poziomu zakupów w krajach UE w 8 sekcjach (o 286 mln USD łącznie), w tym w sekcji XVII – pojazdy, statki (o 246 mln USD).

W 2004 roku nastąpiło wyjątkowe przyspieszenie eksportu do Rosji (o 88% w porównaniu do poprzedniego roku) do poziomu 2,8 mld USD.

Jego średniomiesięczny poziom wzrósł po akcesji Polski do UE o blisko 280 mln USD (z poziomu 153 mln USD w okresie pierwszych 4 m-cy). Może to być m.in. efektem wzrostu konkurencyjności polskich towarów rolno-spożywczych kierowanych na ten rynek, wynikającego z możliwości zastosowania dozwolonego w UE subwencjonowania ich eksportu. Ponadto, jak już wcześniej wspomniano, skala polskiego eksportu na ten rynek mogła się zwiększyć w wyniku bezpośredniej sprzedaży towarów na rynek rosyjski (rezygnacja z pośredniego eksportu towarów przez Litwę i Łotwę).

Wzrost średniomiesięcznego poziomu eksportu do Rosji, po akcesji Polski do UE, został odnotowany głównie w następujących grupach towarowych:

- maszyny i urządzenia mechaniczne – o 41 mln USD, do 61 mln USD, tj. o 210%;
- wyroby przemysłu chemicznego – o 33 mln USD, do 65 mln USD, tj. o 105%;
- wyroby metalurgicznych – o 17 mln USD, do 24 mln USD, tj. o 243%;
- wyroby przemysłu lekkiego – o 8 mln USD, do 14 mln USD, tj. o 147%.

Po akcesji nastąpiło jednak równoległe ożywienie importu z Rosji. Średni miesięczny poziom zakupów po akcesji okazał się o 89 mln USD wyższy niż w okresie czterech pierwszych miesięcy 2004 r. i wyniósł 562 mln USD. Było to głównie wynikiem wzrostu importu surowców energetycznych (wzrost o 105 mln USD do 500 mln USD średniomiesięcznie), wzrostu światowych cen ropy naftowej.

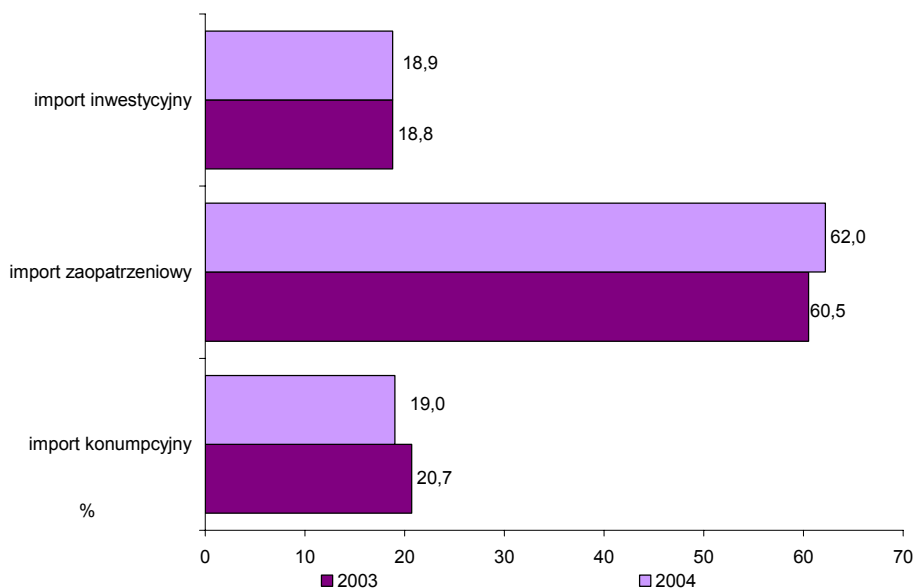
Rozdział 7

PODSTAWOWE KIERUNKI PRZEZNACZENIA IMPORTU W 2004 R.

Struktura rozdysponowania importu, podobnie jak w ostatnich latach, w okresie 3 kwartałów 2004 roku nie uległa zasadniczym zmianom. Jak wynika z wykonania obrotów handlu zagranicznego wg bazowych kategorii ekonomicznych (BEC), dominująca część importu (około 80%) jest kierowana na cele zaopatrzeniowe i inwestycyjne. Pozostała część – to import konsumpcyjny.

Ilustruje to wykres nr 11.

Wykres 11. Zmiany struktury rozdysponowania importu w 2004 r.

Źródło: Obliczenia DAE MGIP na podstawie danych GUS.

Kontynuowane w ubiegłym roku ożywienie gospodarcze skutkowało znaczącym wzrostem importu zaopatrzeniowego (o 32,7% w 2004 r. w porównaniu do analogicznego okresu ub. r.) i inwestycyjnego (o 30,9%). Zwiększenie tych strumieni importu było wynikiem zarówno wzrostu nakła-

dów inwestycyjnych w gospodarce, jak również zapotrzebowania na półprodukty niezbędne do produkcji eksportowej (dynamiczny wzrost eksportu, przy jego wysokiej elastyczności importowej skutkowało przyspieszeniem po stronie importu zaopatrzeniowego).

Wzrost importu konsumpcyjnego w 2004 roku okazał się o 10 pkt. proc. wolniejszy niż w przypadku pozostałych strumieni, co skutkowało obniżeniem udziału tych towarów w imporcie ogółem. Przemysłowe towary konsumpcyjne łącznie z samochodami osobowymi stanowiły blisko 81% importu w tej grupie.

Rozdział 8

REALIZACJA POLITYKI HANDLOWEJ W ŚWIETLE UMÓW MIĘDZYNARODOWYCH

8.1. Światowa Organizacja Handlu

- **Stan Negocjacji Nowej Rundy WTO**

Polska jest współzałożycielem powstałej w 1995 roku, w wyniku Rundy Urugwajskiej GATT, Światowej Organizacji Handlu WTO, której podstawą są wielostronne porozumienia handlowe określające zasady współczesnego światowego systemu handlu.

W dniach 9–13 listopada 2001 r. odbyła się IV Konferencja Ministerialna w Doha, która podjęła decyzję o rozpoczęciu Nowej Rundy wielostronnych negocjacji handlowych WTO (tzw. Runda Rozwojowa Doha).

Nowa Runda nazwana została Rundą Rozwojową Doha, gdyż nadano jej jednoznacznie rozwojowy wymiar, tj. uwzględniający potrzeby i interesy krajów rozwijających się.

Podstawowe obszary negocjacyjne Nowej Rundy to m.in.: rolnictwo (dostęp do rynku, dopłaty do eksportu, wsparcie wewnętrzne), dostęp do rynku dla towarów nierolnych, handel usługami.

Przebieg negocjacji do czasu V Konferencji Ministerialnej w Cancun cechowało niezadowolające ich tempo oraz bardzo nierówny postęp w poszczególnych obszarach negocjacyjnych. Żadne terminy negocjacyjne, określone w Deklaracji Ministerialnej z Doha, nie zostały dotrzymane.

W związku z planowanym zakończeniem Rundy Doha do końca 2004 r. oraz sytuacją, gdzie żadne terminy negocjacyjne określone w Deklaracji ministerialnej z Doha nie zostały dotrzymane, duże nadzieje wiązano z V Konferencją Ministerialną WTO w Cancun (wrzesień 2003 r.).

Podstawowym celem V KM w Cancun było spowodowanie przełomu w trwających od stycznia 2002 r. wielostronnych negocjacjach handlowych oraz podjęcie decyzji w sprawie rozpoczęcia negocjacji w tzw. tematach sin-

gapurskich dotyczących przejrzystości w zamówieniach publicznych, ułatwień w handlu, relacji pomiędzy handlem a inwestycjami i konkurencją.

V KM w Cancun zakończyła się fiaskiem. Jedyne co udało się uzgodnić, to zdecydowana wola kontynuowania negocjacji w Genewie w zakresie kwestii, co do których nie udało się uzyskać konsensusu, lecz z wykorzystaniem wszystkich dokonanych uzgodnień.

Istotną przesłanką fiaska w Cancun stały się nadmiernie rozbudzone oczekiwania krajów rozwijających się co do zakresu możliwych jednostronnych koncesji na ich rzecz ze strony państw rozwiniętych. Przebieg Konferencji udowodnił też, że bez likwidacji subsydiów eksportowych oraz głębszej redukcji wsparcia wewnętrznego w krajach najbogatszych nie będzie możliwe porozumienie z krajami rozwijającymi się i doprowadzenie obecnej Rundy do końca.

UE zadeklarowała gotowość likwidacji subsydiów eksportowych po swojej stronie w zamian za likwidację różnych instrumentów wsparcia także po stronie innych krajów rozwiniętych.

Kolejna VI Konferencja Ministerialna planowana jest na grudzień 2005 r. w Hong-Kongu. Oczekuje się, że może ona przesądzić o kierunku i tempie liberalizacji handlu w towarach i usługach trwającej obecnie rundy negocjacyjnej.

Najbardziej kontrowersyjnym obszarem negocjacji jest rolnictwo, gdzie kraje DEV atakują politykę subsydiowania rolnictwa w UE i żądają większego dostępu do rynku dla swoich produktów rolnych. Z kolei kraje rozwinięte (w tym UE) warunkują ewentualne koncesje w rolnictwie znaczącą liberalizacją handlu artykułami przemysłowymi i usługami po stronie krajów DEV.

Kolejne rundy negocjacyjne, w wyniku których następuje liberalizacja taryf celnych, przyczyniają się do poprawy warunków eksportu na rynki innych krajów oraz wprowadzają jasne i przejrzyste reguły handlu międzynarodowego. Trzeba jednak pamiętać, że uzgodnione zobowiązania liberalizacyjne dotyczą wszystkich państw, w tym Polski (jako członka Unii Europejskiej, która występuje na forum WTO jako jeden podmiot). Oznacza to, że wraz z lepszym dostępem polskich towarów na rynki trzecie, zmniejsza się jednocześnie ochrona przed importem i zwiększa konkurencja na rynku polskim.

- **Stan negocjacji w zakresie akcesji nowych państw do WTO**

W 2004 r. liczba członków Światowej Organizacji Handlu wynosiła 148, tj. miała o dwóch członków więcej niż w roku 2003 r. (Nepal i Kambodżę).

W ramach WTO trwają obecnie negocjacje akcesyjne z 31 krajami: Afganistanem, Algierią, Andorą, Azerbejdżanem, Wyspami Bahama, Białorusią, Bhutanem, Bośnią i Hercegowiną, Etiopią, Wyspami Zielonego Przylądka, Iranem, Irakiem, Kazachstanem, Laosem, Libanem, Libią, Rosją, Wyspami Samoa, Arabią Saudyjską, Seszelami, Serbią, Czarnogórą, Sudanem, Wyspą Świętego Tomasza i Książęcą, Tadżykistanem, Tongo, Ukrainą, Uzbekistanem, Wietnamem, Vanuatu oraz Jemenem.

Z punktu widzenia Polski najważniejsze są negocjacje akcesyjne grupy państw WNP, a w szczególności Rosji i Ukrainy.

Wejście do UE zmieniło sytuację Polski na forum WTO, w związku z przekazaniem polityki handlowej z poziomu narodowego na wspólnotowy. Oznacza to, że z państwami trzecimi i WTO negocjacje prowadzi Komisja Europejska (Dyrekcja Generalna ds. Handlu – DG Trade) na podstawie mandatu od Rady UE (Ministrowie państw członkowskich UE) i w konsultacji z grupami roboczymi Rady UE, przede wszystkim z Komitetem 133, w pracach którego uczestniczy przedstawiciel Polski. W Komitecie 133 omawiane są także wszystkie sprawy związane z udziałem państw członkowskich w Światowej Organizacji Handlu (WTO).

Na forum WTO państwa członkowskie UE nie prezentują oddzielnie swoich stanowisk, wspólne stanowisko UE prezentowane jest przez Komisję Europejską. Stąd Komitet 133 jest tym właśnie forum, na którym Polska aktywnie współtworzy wspólnotową politykę handlową prezentowaną w ramach negocjacji WTO.

Polska w 2003 r. doprowadziła do końca dwustronne negocjacje z Ukrainą, podpisując w grudniu dwustronny Protokół uzgodnień.

Z pozostałymi krajami Polska nie prowadzi samodzielnie negocjacji akcesyjnych, gdyż już w lipcu 2003 r. przekazała do Komisji Europejskiej uprawnienia w tym zakresie, wraz z całą niezbędną dokumentacją. Już w ramach wspólnej polityki handlowej zakończono negocjacje z Rosją, z którą UE podpisała bilateralny Protokół Akcesyjny do WTO dnia 27 kwietnia 2004 r.

Priorytetami dla Polski jest doprowadzenie do stabilizacji polityki handlowej tych państw w procesie negocjacji ich akcesji do WTO w celu osiągnięcia przejrzystości reguł handlowych oraz wyeliminowania przepisów niezgodnych z Porozumieniami WTO.

Oferta Ukrainy to najambitniejsza oferta do WTO spośród krajów o podobnym stopniu rozwoju. Zakłada bardzo niski poziom protekcji (deklarowane związane stawki celne będą niskie). Oznacza to także, że ewentualna przyszła umowa SWH będzie dawała UE niski margines preferencji. Polska przyjmuje z zadowoleniem wyraźną zmianę w podejściu KE i państw członkowskich w stosunku do Ukrainy.

- **Aspekt rozwojowy Nowej Rundy**

Światowa Organizacja Handlu (WTO) oraz wielostronne Porozumienia stanowiące załączniki do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu¹, przykładem GATT 1947, również zawierają postanowienia o szczególnym i zróżnicowanym, traktowaniu krajów rozwijających się oraz o pomocy technicznej, którą kraje (w szczególności rozwinięte) zobowiązane są udzielać krajom rozwijającym.

W związku z nową Rundą negocjacji kraje członkowskie WTO postanowiły uregulować kwestie pełnej implementacji Porozumień WTO wynegocjowanych w ramach Rundy Urugwajskiej, tak aby, z jednej strony kraje rozwijające się po zakończeniu przyznanych im dłuższych okresów przejściowych w pełni mogły realizować postanowienia Porozumień, a z drugiej strony, aby kraje rozwinięte do końca wywiązywały się z przyjętych na siebie zobowiązań udzielania pomocy technicznej tym krajom, a w szczególności krajom mniej rozwiniętym.

W kontekście nowej Rundy negocjacji, na forum WTO podjęto szereg działań na rzecz krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych. Do takich działań należy koncepcja ustanowienia preferencji dla krajów najmniej rozwiniętych poprzez umożliwienie im bezcłowego i nieograniczonego kontyngentami dostępu do rynków krajów rozwiniętych. Miała ona poprzez stymulację

¹ Dz.U. 1995 r. Nr 98, poz. 483.

wzrostu eksportu stanowić zachętę dla krajów najmniej rozwiniętych do zaangażowania się w proces kolejnych negocjacji WTO.

Unia Europejska w ramach powyższych działań wyeliminowała kontyngenty i cła w zasadzie na wszystkie produkty pochodzące z krajów najmniej rozwiniętych – z wyłączeniem broni – w 2001 r. (inicjatywa EBA – Everything But Arms). Podobne działania podjęło wiele innych krajów rozwiniętych. Polska przystępując do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. automatycznie przyłączyła się do tej inicjatywy przyjmując wspólną taryfę celną UE.

Kraje członkowskie wraz z Sekretariatem WTO podjęły dalsze działania, które mają na celu wzmocnienie i zsynchronizowanie udzielanej pomocy technicznej. Sekretariat WTO został zobligowany do stworzenia kwestionariuszy, które pomogą krajom rozwijającym się w dokładnym określeniu dziedzin, w których oczekiwalyby one pomocy technicznej. Jednocześnie dokonano zestawień działań krajów rozwiniętych, które mają na celu wyeliminowanie dublujących się akcji.

Oczekuje się, że bieżąca Runda negocjacji doprowadzi do poprawienia sytuacji krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych w zakresie dostępu dla ich towarów i usług do rynków pozostałych krajów, jak również poprawy sytuacji infrastrukturalnej i produkcyjnych potencjałów tych państw poprzez bardziej skuteczne działania w obszarze udzielanej pomocy technicznej.

8.2. Dotychczasowa liberalizacja celna w obrotach towarowych

Z dniem 1 maja 2004 r. Polska, wraz z 9 innymi krajami przystąpiła do Unii Europejskiej. W związku z akcesją, zgodnie z ustaleniami wynikającymi z wcześniejszych negocjacji z Komisją Europejską, Polska przejęła wspólnotowy dorobek prawny, w tym również przepisy dotyczące importu towarów z krajów trzecich. Wśród przejętych uregulowań w tym zakresie znalazła się również Wspólna Taryfa Celna UE i zapisane w niej poziomy stawek celnych obowiązujące w imporcie towarów na obszar Wspólnoty, jak również regulacje dotyczące reżimów importowych różnych towarów, zwłaszcza rolnych.

Zasadniczo, biorąc pod uwagę cały import towarów do Polski poziom obciążeń celnych uległ zmniejszeniu.

W przypadku towarów rolnych, akcesja Polski do UE miała neutralny charakter, gdyż biorąc pod uwagę wymianę handlową z krajami trzecimi cła wzrosły jak i zmalały w pozycjach towarowych, które stanowiły odpowiednio ponad 37% importu do Polski natomiast w ok. 25% poziom stawek celnych nie uległ zmianie.

Największe obniżki ceł dotyczyły importu tytoniu, win, wódek, owoców suszonych, orzeszków ziemnych, miodu, soków i ekstraktów roślinnych i przetworów.

Największe wzrosty stawek celnych objęły takie towary jak: banany, cytryny, winogrona, arbuzy, jabłka, gruszki, mleko, masło, sery, ryż, czosnek, niektóre gatunki zbóż i ich przetwory oraz niektóre gatunki ryb (tuńczyk, śledź, makrela).

Porównując stawki celne stosowane w odniesieniu do towarów przemysłowych należy odnotować, iż w przypadku 61% importu tych towarów poziom ceł nie zmienił się, a w przypadku 35% zmalał. Tylko w przypadku ok. 4% towarów importowanych stawka celna wzrosła. Największe spadki ceł dotyczyły olejów ciężkich, samochodów, stali i niektórych wyrobów ze stali, skór futerkowych, zegarów, sprzętu elektronicznego, odzieży, nakryć głowy i toreb podróżnych.

Wzrosty ceł dotyczyły chlorku potasu, mocznika, niektórych wyrobów walcowanych ze stali, niektórych lin i kabli.

Z dniem akcesji Polska jest członkiem Grupy Roboczej Komisji Europejskiej ds. ekonomicznych aspektów Taryfy celnej (ETQG), która swym zakresem obejmuje autonomiczne regulacje taryfowe UE, tj. kontyngenty taryfowe i zawieszenia poboru ceł.

W 2004 r. Polska złożyła 28 wniosków polskich firm o modyfikację ochrony celnej. W toku dyskusji na forum ETQG państwa członkowskie UE zgłosiły szereg sprzeciwów do polskich wniosków. Sprzeciwy te zostały przekazane do wnioskodawców, którzy nawiązali kontakty z przedsiębiorstwami unijnymi zgłaszającymi sprzeciwy. Na podstawie otrzymanych informacji ustalono, że w większości produkty, których dotyczyły polskie wnioski (20 wniosków) są produkowane w UE i nie mogą być przedmiotem zawieszenia ceł lub kontyngentów taryfowych. W związku z tym wszystkie te wnioski zostały uznane za niezasadne.

Osiem polskich wniosków, które dotyczyły składników chemicznych używanych do produkcji leków, gazy bawełnianej oraz układu kontrolującego wykorzystywanego w elektrycznych układach wspomaganie układów kierowniczych, zostało pozytywnie rozpatrzonych przez KE i pozostałe kraje członkowskie. Towary te zostały włączone w 2004 r. do autonomicznych wspólnotowych zawiesznień cel.

8.3. Środki pozataryfowe w 2004 r. (z uwzględnieniem zmiany sytuacji po akcesji Polski do UE)

8.3.1. Środki pozataryfowe ustanowione w trakcie roku 2003 (z terminem obowiązywania do dnia 30 kwietnia 2004 r. – akcesja do UE)

- 1. system obrotu surowcem diamentowym związany z tzw. Procesem Kimberley, (4 rozporządzenia):**
 - a) zakaz obrotu,
 - b) automatyczna rejestracja obrotu.
 - obrót dokonywany wyłącznie na podstawie Certyfikatów wystawianych przez państwa uczestniczące w Procesie i tylko w ilościach określonych w tych certyfikatach.
- 2. automatyczna rejestracja (2 rozporządzenia), obowiązująca erga omnes, ustanowiona na:**
 - a) import węgla,
 - b) import elektrod grafitowych.
- 3. system importu saletry amonowej, na który składają się 2 rozporządzenia:**
 - a) zakaz importu,
 - b) automatyczna rejestracja w imporcie (system licencyjny).
 - polskie pozwolenie importowe wydawane wyłącznie na podstawie ukraińskich licencji eksportowych i tylko w ilościach określonych w licencjach ukraińskich.

**8.3.2. Środki pozataryfowe wdrożone z dniem 1 stycznia 2004
(z terminem obowiązywania do dnia 30 kwietnia 2004 r.
– akcesja do UE)**

1. **Kontynuacja monitoringu obrotu** (łącznie 5 rozporządzeń Ministra Gospodarki):
w imporcie – a) towary rolne, b) odzież używana, c) węgiel, żelatyna techniczna, przędza akrylowa oraz sprzęt do gier towarzyskich
w eksporcie – d) kształtowniki, e) makulatura.
2. **ograniczenie obrotu do z góry określonego poziomu (w postaci kontyngentu)** – (jedno rozporządzenie):
w imporcie – cement z Białorusi.

**8.3.3. Środki pozataryfowe ustanowione w trakcie roku 2004
(z terminem obowiązywania do dnia 30 kwietnia 2004 r.
– akcesja do UE).**

1. **automatyczna rejestracja** (dwa rozporządzenia), obowiązująca erga omnes, ustanowiona na:
w imporcie – a) towary rolne zawierające cukier, b) saletrę amonową.
2. **opłata celna dodatkowa (2 rozporządzenia):**
 - a) na import piskląt kurzych, z tym jednak zastrzeżeniem, że opłata celna dodatkowa nie dotyczy piskląt hodowlanych, a ponadto szereg towarów rolnych oraz towarów rolnych zawierających cukier, na które UE wprowadziła środki przejściowe,
 - b) nowelizacja rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyłączenia stosowania opłaty celnej dodatkowej.

**8.3.4. Unijne środki pozataryfowe które objęły Polskę
z dniem 1 maja 2005 r.**

W związku z przystąpieniem naszego kraju do UE, uległ zmianie stan prawny w zakresie regulacji handlu zagranicznego. Do polskiego porządku prawnego została wprowadzona nowa **ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą** (Dz.U. Nr 97, poz. 963 oraz z 2005 r. Nr 14, poz. 115).

Zgodnie z art. 133 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, zwłaszcza w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej i handlowych środków ochronnych podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów.

Środki handlu zagranicznego zatem, z pewnymi wyjątkami, o których mowa niżej, są ustanawiane przez Radę lub Komisję Europejską w drodze decyzji i rozporządzeń stosowanych bezpośrednio.

Jakkolwiek środki administrowania obrotem towarami z krajami trzecimi (środki handlowe) są ustanawiane przez UE, a nie przez poszczególne państwa członkowskie, to jednak przepisy prawa wspólnotowego nie wykluczają stosowania przez państwa członkowskie UE:

- zakazów, ograniczeń lub środków nadzoru uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej (w odniesieniu do eksportu tylko te przesłanki);
- specjalnych formalności dotyczących wymiany dewiz;
- formalności wprowadzonych dla stosowania umów międzynarodowych będących w zgodzie z Traktatem.

Wskazany dualizm regulacyjny na szczeblu UE (wyłączny zakres kompetencji UE w zakresie kształtowania handlu międzynarodowego w ujęciu UE 25 – kraje trzecie oraz wąski zakres kompetencji przyznany poszczególnym państwom członkowskim UE) odzwierciedla ww. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą. Dlatego też postanowienia tej ustawy można podzielić na dwie części:

1. pierwsza, poświęcona jedynie wykonaniu przepisów prawa wspólnotowego tj. środków handlowych ustanowionych przez UE, oraz
2. druga, dająca możliwość ustanowienia tzw. autonomicznych środków administrowania obrotem, w ww. przypadkach przewidzianych przez przepisy prawa wspólnotowego, a także przewidującą tryb ich ustanawiania i zasady funkcjonowania.

W przypadku środków autonomicznych, o których mowa w pkt 2, przepisy ustawowe odwołują się wprost do konkretnych przepisów prawa wspólnotowego, które dają możliwość ustanawiania takich środków przez poszczególne państwa członkowskie UE, a także określających przesłanki ich ustanowienia.

W chwili obecnej jest stosowany jeden środek handlowy o charakterze autonomicznym będący realizacją dyrektywy unijnej, która wymagała implementacji w prawie krajowym. Mamy tu na myśli rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy **w sprawie zakazu przywozu z krajów trzecich skór niektórych gatunków szczeniąt focznych oraz wyrobów z tych skór**, który został opracowany w celu wykonania dyrektywy 83/129/EWG z dnia 28 marca 1983 r. dotyczącej przywozu do Państw Członkowskich skór niektórych gatunków szczeniąt focznych oraz otrzymywanych z nich wyrobów (Dz.U. WE L 091 z 09/04/1983), zmienionej dyrektywą 89/370/EWG z dnia 8 czerwca 1989 r. zmieniającą dyrektywę 83/129/EWG dotyczącą przywozu do Państw Członkowskich skór niektórych gatunków szczeniąt focznych oraz otrzymywanych z nich wyrobów (Dz.U. WE L 163 z 14/06/1989).

Pozostałe środki handlowe UE są stosowane wprost, gdyż są one ustanawiane w drodze decyzji lub rozporządzeń Rady lub Komisji Europejskiej. Ich realizacja odbywa się przy pomocy przepisów pierwszej części ustawy o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą. Przepisy tej ustawy w tym zakresie mają zastosowanie do tych środków, które ustanawiają wymóg posiadania pozwoleń importowo-eksportowych (ustawa rozstrzyga że takie pozwolenia są wydawane w drodze decyzji administracyjnej oraz wskazuje organy, które takich decyzji udzielają). Z tych powodów ta część przepisów ustawy o administrowaniu obrotem towarowym ma zastosowanie do kontyngentów ograniczających obrót lub licencyjnego nadzoru obrotu albo do jakiegokolwiek innego środka handlowego, który ustanawia wymóg posiadania pozwoleń importowo-eksportowych (zakazy obrotu nie wymagają żadnych dokumentów i są stosowane wprost bez potrzeby posiłkowania się prawem krajowym).

Z dniem 1 maja 2004 r. w polskim porządku prawnym zaczęły obowiązywać następujące środki pozataryfowe:

1. Tekstylia i odzież.

- Obowiązuje system kontyngentów ograniczających i nadzoru importu (zarówno double-checking jak i single-checking). Tu można wyróżnić dwa reżimy: konwencyjny tj. stosowany na bazie porozumień międzynarodowych (bilateralnych i wielostronnych) oraz autonomiczny tj. stosowany jednostronnie przez UE. System importu tekstyliów i odzieży do UE ulega ciągłej modyfikacji. Najistotniejszą zmianą było uchylene z dniem 1 stycznia 2005 r. kontyngentów ograniczających związane z wygaśnięciem Porozumienia WTO w sprawie tekstyliów i odzieży. W następstwie tej zmiany w I kwartale 2005 r. zaobserwowano znaczny wzrost importu z Chin, co doprowadziło do wszczęcia postępowania ochronnego i wynegocjowania ograniczenia eksportu z Chin do UE w 10 kategoriach towarowych.

2. Obuwie i zastawa stołowa.

- Obowiązuje system kontyngentów ograniczających import do UE chińskiego obuwia i zastawy stołowej obowiązujący do końca 2004 r. W przypadku obuwia na początku 2005 r. wprowadzono nadzór importu. Opracowywane są także wnioski o wszczęcie postępowania antydumpingowego w odniesieniu do importu obuwia z Chin. Obowiązujący w Polsce od dnia akcesji do UE system nadzoru licencyjnego na import obuwia z Wietnamu wygaś z końcem 2004 r.

3. Wyroby stalowe.

- Obowiązuje system kontyngentów ograniczających import do UE z Rosji, Ukrainy i Kazachstanu. W przypadku pozostałych trzech krajów – import jest nadzorowany, z tym że w przypadku Mołdowy, Rumunii i Macedonii nadzór jest oparty na systemie double-checking.

8.4. Postępowania antydumpingowe oraz środki ochronne przed nadmiernym przywozem towarów na polski obszar celny w 2004 roku

W okresie od stycznia 2004 r. do 1 maja 2004 r. kraje trzecie stosowały przeciwko importowi polskich towarów 6 środków antydumpingowych i 7 środków przed nadmiernym przywozem oraz prowadzone było jedno postępowanie antysubsydjne.

I. **Lista środków stosowanych przeciwko Polsce przez UE oraz pozostałe kraje w akcesji do dnia 1 maja 2004 r.**

Towar	Kraj	Typ środka	Stan postępowania
Azotan amonowy 3102 30 90 0	Republika Czeska	SG	środek ostateczny Oplata celna dodatkowa 5%.
Azotan amonowy 3102 30 90 0	Węgry	SG	środek ostateczny Oplata celna dodatkowa 11600 HUF/tonę
Cukier 1701	Słowacja		Środek ostateczny. Kontyngent dla Polski – 3 500 tys. ton rocznie
Izoglukoza, syropy izoglu- kozowe i glukozyne 1702	Czechy	SG	Środek ostateczny Dodatkowa opłata celna (83 – 163%) i kwota wolna od tej opłaty dla trzech grup towarowych
Proszek kakaowy 1806 10 90 0	Republika Czeska	SG	Środek ostateczny Oplata celna dodatkowa 113% i kwota wolna od tej opłaty
Drożdże 2102 10 39 0	Litwa	SG	środek ostateczny dodatkowa opłata celna 16%
Mięso wieprzowe 0103, 0203, 0206	Łotwa	SG	Środek ostateczny Dodatkowa opłata celna 0.257 LVF/kg oraz kwota wolna od tej opłaty
Półtusze wieprzowe 0203 11 10 0 0203 21 10 0	Łotwa	AS	Postępowanie w toku
Cukier 1701 91 00 0 1701 99 10 0 1701 99 90 0	Węgry	SG	Cło tymczasowe do 23 stycznia 2004 r. ²
Sznurek polipropylenowy 5607 41 00*10	UE	AD	Ostateczne cło 6,1–20,3%
UAN 3102 80 00	UE	AD	Ostateczne cło 22 EUR/tona ZA Puławy – 0%
Saletra amonowa 3102 30 90 3102 40 90	UE	AD	Ostateczne cło 20,65–26,91 EUR/tona
Stalowe liny i druty 73 12 10	UE	AD	Ostateczne cło 27,9–48,3% Zobowiązanie cenowe
Rury ze szwem 7306 30	UE	AD	Ostateczne cło 0–23%
Rury bez szwu 7304	UE	AD	Ostateczne cło 7,1–30,1%

* AD – środek antydumpingowy, AS – środek antysubsydjny, SG – środek ochronny przed nadmiernym importem.

Źródło: Departament Instrumentów Polityki Handlowej MGIP.

² Środek ostateczny jest jeszcze nieznanym ale w przypadku jego zastosowania wygaśnie z dniem 1 maja 2004 r.

W okresie I–IV 2004 r. Polska stosowała środki przed nadmiernym importem wobec 7 towarów oraz środki w postaci cła antydumpingowego wobec 4 towarów.

II. Lista środków ochronnych stosowanych przez Polskę i toczących się postępowań do dnia 1 maja 2004 r.

Towar	Kraj	Typ środka	Stan postępowania	Środek UE dotyczący tego samego sektora
Żelazka 851640 100 8516 40 90 0	Chiny	SG	Środek ostateczny Opłata dodatkowa w postaci różnicy między ceną referencyjną a wartością celną towaru	Brak
Niektóre produkty stalowe	Erga omnes	SG	Środek ostateczny Dodatkowa opłata celna i kwota wolna od tej opłaty ³	Środek SG ale pokrywający się zakresem towarowym z polskimi środkami tylko w niewielkim zakresie. Ponadto w stosunku do niektórych towarów i krajów występują cła antydumpingowe (szczegóły w tabeli zawierającej środki UE)
Karbid 1 2849 10 00 0	Erga omnes	SG	Środek ostateczny Dodatkowa opłata celna 15% i kwota wolna od tej opłaty	Brak
Podgrzewacze do wody 1 8419 11 00 0	Erga omnes	SG	Środek ostateczny Dodatkowa opłata celna 25% i kwota wolna od tej opłaty	Brak
Kauczuk 4002 19 00 0	Rosja Czechy	AD	Środek ostateczny Cło Rosja 30,1%, Czechy 21%	Brak
Kabel syntetyczny z poliestru 550120 00 0	Białoruś	AD	Środek ostateczny Cło 38,8%	Cło AD 21%
Syntetyczne włókna cięte z poliestru 5503 20 00 0	Białoruś	AD	Środek ostateczny Cło 7,3%	Cło AD 21%
Zapalniczki Ex 9613 10 00 0 Ex 9613 20 90 0	Chiny Tajwan Wietnam	AD	Cło 0,09 EUR/sztuka Postępowanie przeglądowe w toku	Postępowanie AD w toku
Zapalki 3605 00 00 0	Erga omnes	SG	Postępowanie w toku	Brak
Cement 2523 29 00 0 2523 90 10 0 2523 90 30 0	Białoruś	SG	Postępowanie w toku	Brak
Saletra amonowa Ex 3102 30 90 0 3102 40 00 0	Ukraina	SG	Postępowanie w toku	Zakaz przywozu z wyjątkiem 40 tys. ton na przywóz, których należy uzyskać licencję eksportową

* AD – środek antydumpingowy, SG – środek ochronny przed nadmiernym importem.

Źródło: Departament Instrumentów Polityki Handlowej MGIP.

³ Ze względu na zróżnicowane stawki na różne grupy asortymentowe nie podaje się szczegółowych danych.

Wszystkie powyższe środki wygasły automatycznie z dniem 30 kwietnia 2004 r. Po 1 maja 2004 r. UE, a tym samym Polska stosowała środki antydumpingowe i antysubsydyjne w stosunku do 61 towarów pochodzących z 46 krajów, w tym: 170 środków antydumpingowych i 21 antysubsydyjnych (cła wyrównawcze). W 2004 r. wszczęto 29 nowych postępowań antydumpingowych. W stosunku do istniejących środków ochronnych toczyły się postępowania weryfikacyjne, rewizyjne i przeglądowe, które doprowadziły lub doprowadzą do uchylecia, przedłużenia obowiązywania, rozszerzenia zakresu lub modyfikacji tych środków:

- 6 postępowań przeglądowych,
- 26 postępowań weryfikacyjnych,
- 2 postępowania rewizyjne,
- 8 postępowań w sprawie obejścia środka,
- 1 postępowanie w sprawie ochrony przed nadmiernym przywozem towarów,
- 1 inne postępowanie.

W roku 2004 kraje trzecie stosowały środki antydumpingowe i antysubsydyjne wobec 39 towarów pochodzących z UE.

III. Lista środków antydumpingowych i antysubsydyjnych oraz ochronnych przed nadmiernym importem stosowanych przeciwko UE, które po 1 maja 2004 r. objęły także import z Polski

Kraj	Towar	Kod CN	Rodzaj środka*
Argentyna	Brzoskwinie konserwowe	2008 70	AS
Argentyna	Olej z oliwek	1509	AS
Argentyna	Gluten pszenny	1109 00 00	AS
Brazylia	Mleko w proszku	0402 21 0402 29	AD
Kanada	Cukier rafinowany	1701 91 1701 99 1702 90	AS
Egipt	Opony samochodowe	4011 10 4011 20	AD
Indie	Anilina	2921 41	AD
Indie	Chlorek choliny	2309 90 2923 10	AD
Indie	Nierdzewne blachy walcowane na zimno	7219 31 7219 32 7219 33 7219 34 7219 35 7219 90	AD
Indie	Kauczuk (HSR)	3903 90	AD

Kraj	Towar	Kod CN	Rodzaj środka*
Indie	Poliol elastyczny	3907 20 3907 91 3907 99	AD
Indie	Siarczan aminu	2825 10	AD
Indie	Oksoalkohole	2905	AD
Indie	Cyjanek sodu	2837 11	AD
Indie	Żelazocyjanek sodu	2837 20	AD
Indie	Saletra sadowa	2834 10	AD
Indie	Teofilina & kofeina	2939 30 2939 50	AD
Indie	Papier termoczulý(TSP)	4809 10	AD
Indie	WitaminaAD3	2936	AD
Indie	Witamina C	2936 27	AD
Indonezja	Sorbit	2905 44	AD
Malezja	Papier samo kopiujący	4809 20 4816 20	AD
Meksyk	Mrożona wołowina	0202 10 0202 20 0202 30	AS
Meksyk	Polistyren krystaliczny	3903 19	AD
Nowa Zelandia	Brzoskwinie konserwowe	2008 70	AS
USA	Cukier	1701 11 1701 12 1701 91 1701 99	AS
Wenezuela	Ser Blue-veined	0406 40	AS
Wenezuela	Ser Gryiere	0406 90	AS
Wenezuela	Ser półtwardy	0406 90	AS
Chiny	Katechina	7326 20	AD
Indie	Chlorek metylu	2903 12	AD
Indie	Fenoll	2707 60 2907 11	AD
Indie	Fenyl glicerynowy (PHPG)-I	2942	AD
Indie	Witamina A palmitynian	2936 21	AD
Peru	Olej z oliwek	1509	AS
Indie	Witamina AB2D3K	2309 90	AD
Indie	Węglík potasu	2836 40	AD
Filipiny	Dachówka ceramiczna	690790 690890	SG
USA	Niektóre produkty stalowe		SG

* AD – środek antydumpingowy, AS – środek antysubsydyczny, SG – środek ochronny przed nadmiernym importem.

Źródło: Departament Instrumentów Polityki Handlowej MGIP.

Spis tabel

Tabela 1.	Nominalne i realne zmiany kursu euro i dolara w złotych w kolejnych kwartałach 2004 r. w porównaniu do analogicznych okresów poprzedniego roku	8
Tabela 2.	Obroty handlu zagranicznego w okresie 2002–2004 r.	12
Tabela 3.	Relacja eksportu do PKB w okresie 1995–2004	12
Tabela 4.	Saldo rachunku obrotów bieżących w okresie 1995–2004	13
Tabela 5.	Miesięczne obroty towarowe z zagranicą od stycznia 2000 r. do grudnia 2004 r.	14
Tabela 6.	Obroty handlu zagranicznego w latach 1992–2004	18
Tabela 7.	Obroty towarowe z zagranicą w latach 1992–2004	21
Tabela 8.	Obroty handlu zagranicznego Polski w 2004 r. w podziale na grupy krajów	24
Tabela 9.	Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych wyrobami przemysłowymi w latach 2003–2004 i ich wpływ na saldo wymiany	28
Tabela 10.	Zmiany struktury towarowej obrotów handlowych wyrobami przemysłowymi w latach 2003–2004 i ich wpływ na saldo wymiany	31
Tabela 11.	Obroty handlu zagranicznego Polski w 2004 r. w podziale na 2 okresy: przed i po akcesji	35
Tabela 11a.	Średni miesięczny poziom obrotów handlu zagranicznego ...	36
Tabela 12.	Eksport towarów do krajów UE w 2003 r. i 2004 r.	38
Tabela 13.	Import towarów do krajów UE w 2003 r. i 2004 r.	39
Tabela 14.	Eksport towarów do krajów Unii Europejskiej w podziale na sekcje w 2003 r. i 2004 r.	40
Tabela 15.	Import towarów do krajów Unii Europejskiej w podziale na sekcje w 2003 r. i 2004 r.	41
Tabela 16.	Eksport towarów do Rosji w podziale na sekcje po 4 miesiącach 2004 r. oraz od maja do grudnia 2004 r. ...	42
Tabela 17.	Import towarów z Rosji w podziale na sekcje po 4 miesiącach 2004 r. oraz od maja do grudnia 2004 r. ...	43

Spis wykresów

Wykres 1.	Zmiany średnich cen ropy naftowej i gazu ziemnego od 1992 r.	10
Wykres 2.	Obroty miesięczne w handlu zagranicznym oraz saldo obrotów towarowych i na rachunku obrotów bieżących od stycznia 2000 r. do grudnia 2004 r.	13
Wykres 3.	Zmiany wartości eksportu i jego wolumenu w latach 1992–2004	20
Wykres 4.	Zmiany wartości importu i jego wolumenu w latach 1992–2004	20
Wykres 5.	Zmiany wskaźnika zrównoważenia obrotów handlu zagranicznego w latach 1994–2004	21
Wykres 6.	Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego w 2004 r.	23
Wykres 7.	Zmiany wskaźnika zrównoważenia obrotów handlu zagranicznego z krajami rozwijającymi się od 1994 r.	27
Wykres 8.	Zmiany struktury towarowej eksportu w 2004 r.	29
Wykres 9.	Zmiany struktury towarowej importu w 2004 r.	31
Wykres 10.	Miesięczne obroty handlu zagranicznego od stycznia 2000 r.	36
Wykres 11.	Zmiany struktury rozdysponowania importu w 2004 r.	47

